

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Miljöprövningsdelegationen

Beslut
2016-11-18

Diarienummer
551-10250-2015
Dossienummer
1427-1106

Sida
1(39)

Orkla Foods Sverige AB
info@orklafoods.se

Tillstånd till produktion av livsmedel baserat på marina och vegetabiliska råvaror, Sotenäs kommun

IED-kod: 6.4 b iii

Kod i miljöprövningsförordningen (SFS 2013:251): 5 kap 18 §, kod 15.165 (B)

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län lämnar med stöd av 9 kap. miljöbalken, Orkla Foods Sverige AB (bolaget), med organisationsnummer 556238-0302, tillstånd till livsmedelsproduktion på fastigheterna Gravarne 3:1, 3:6 och 23:3 i Kungshamn, Sotenäs kommun.

Tillståndet gäller för produktion av livsmedel som 38 000 ton färdigvaror baserade på marina och vegetabiliska råvaror. Tillståndet gäller för enheterna Hagaberg, Bergrummet, Tunntvätten och Kryddningen (se bilaga 1).

Miljöprövningsdelegationen godkänner med stöd av 6 kap. miljöbalken den i ärendet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att statusrapporten är tillräckligt omfattande för att uppfylla kraven i 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250).

Villkor

Allmänt

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.

Buller

2. Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdena, tillsammans med bullerbidrag från Rena Hav Sverige AB¹, får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:

Helgfri måndag till fredag	kl. 07.00 -18.00	50 dB(A)
nattetid	kl. 22.00 -07.00	40 dB(A)
övrig tid		45 dB(A)

¹ i enlighet med Miljöprövningsdelegationens tillstånd från den 4 februari 2016 (Dnr 551-1782-2015)

Momentana ljud nattetid (kl 22.00-07.00) får utomhus vid bostäder högst uppgå till 55 dB(A).

De angivna ekvivalentnivåerna ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätning vid berörda bostäder (immissionsmätning). De ska baseras på den tidsperiod som anges i villkoret och beräknas för den tid som verksamheten pågår. Kontroll ska genomföras senast i samband med förstagångsbesiktningen och när tillsynsmyndigheten anser att kontroll är befogad.

Transporter

3. Vägtransporter med tung trafik till och från verksamheten samt mellan bolagets olika verksamheter i Kungshamn får under perioden 1 juni till den 31 augusti endast bedrivas helgfri måndag-fredag kl. 05.00-18.00, dock får högst sex transporter per vecka ske på andra tider under helgfria vardagar. Tillsynsmyndigheten får efter anmälan vid enstaka tillfällen medge avsteg från detta krav.

Utsläpp till luft

4. Luftflöden innehållande luktande ämnen av betydelse för den totala luktbelastningen från anläggningen ska renas i luktreningsutrustning som är dimensionerad och underhållen så att den totala luktbelastningen från anläggningen inte ger upphov till luktolägenheter i omgivningen.
5. Om luktolägenheter ändå uppstår till följd av verksamheten ska verksamhetsutövaren utreda orsaken till detta och efter samråd med tillsynsmyndigheten snarast vidta åtgärder för att motverka olägenheterna.
6. Luktreningsutrustningen ska vara utformad så att illaluktande luftströmmar kan tas omhand även vid underhållsarbeten och driftstörningar.
7. Utsläppet av kväveoxider från ångpanna 1 respektive ångpanna 2 får inte överstiga 150 respektive 350 mg NO_x (räknat som NO₂) per m³ normal torr gas vid 3 % O₂. Mätning bör ske minst en gång vart tredje år.

Utsläpp till vatten

8. Dagvattenbrunnar placerade inom områden där råvaror, kemiska produkter och farligt avfall hanteras ska vara tydligt markerade. Absorptionsmedel samt anordningar för att snabbt täta dagvattenbrunnarna ska finnas lätt tillgängliga och användas vid spill eller risk för spill.
9. Partiklar större än 5 mm ska avskiljas innan processavloppsvattnet leds till rening i internt eller externt reningsverk.
10. Vid produktionsmaskiner och påfyllningsplatser av råvaror och tillsatser ska uppsamlingskärl finnas för omhändertagande av spill. Rens från filéeringsmaskiner ska samlas upp i direkt anslutning till maskinerna.
11. Alla utgående flöden av processavloppsvatten ska mätas och registreras kontinuerligt.

- 12 a) Från **Hagaberg** får mängden organiskt material, totalfosfor och totalkväve i det samlade utsläppet som avleds till Rena Hav Sverige AB inte överstiga följande värden:

Parameter		Årsmedelvärde per driftdygn	Maximala värden enskilda driftsdygn
Avloppsvattenmängd	(m ³ /driftsdygn)	675	1 000
TOC	(kg/driftsdygn)	1 150	1 850
Totalkväve	(kg/driftsdygn)	150	220
Totalfosfor	(kg/driftsdygn)	25	36

Med enskilt driftdygn avses dygn, eller delar av dygn, då anläggningen är i drift och leder avloppsvatten till Rena Hav Sverige AB. Antalet driftdygn ska registreras.

Mängderna ska kontrolleras genom flödesproportionell provtagning under minst ett dygn per vecka. Begränsningsvärdet för enskilt driftdygn anses vara uppfyllt om 90 % av antalet prover under året uppfyller ovan nämnda värden. Värdet för enskilt driftdygn får dock aldrig överskridas med mer än 50 %.

Rensgallret ska utgöra leveransgräns mellan Orkla och Rena Havs driftsansvar.

- 12 b) Från **Hagaberg** får årligen behandlas 170 000 m³ processavloppsvatten i det egna reningsverket. Mängden organiskt material, totalfosfor och totalkväve i det samlade utsläppet, inklusive obehandlat eller delvis behandlat avloppsvatten, som avleds till recipienten (via utloppsledning med koordinat 6473586, 279981 och bräddavlopp med koordinat 6476179, 280219), får från och med tre år efter att tillståndet vunnit laga kraft och tagits i anspråk inte överstiga följande värden:

Parameter		Årsmedelvärde per driftdygn	Maximala värden enskilda driftsdygn
Avloppsvattenmängd	(m ³ /driftsdygn)	675	1 000
TOC	(kg/driftsdygn)	90	185
Totalkväve	(kg/driftsdygn)	25	45
Totalfosfor	(kg/driftsdygn)	1	2

Dessförinnan ska följande värden gälla:

Parameter		Årsmedelvärde per driftdygn	Maximala värden enskilda driftsdygn
Avloppsvattenmängd	(m ³ /driftsdygn)	675	1 000
TOC	(kg/driftsdygn)	550	825
Totalkväve	(kg/driftsdygn)	35	55
Totalfosfor	(kg/driftsdygn)	1	2

Med enskilt driftdygn avses dygn, eller delar av dygn, då anläggningen är i drift och leder avloppsvatten till recipienten. Antalet driftdygn ska registreras.

Mängderna ska kontrolleras genom flödesproportionell provtagning under minst ett dygn per vecka. Begränsningsvärdet för enskilt driftdygn anses vara uppfyllt om 90 % av antalet prover under året uppfyller ovan nämnda värden. Värdet för enskilt driftdygn får dock aldrig överskridas med mer än 50 %.

Det egna reningsverket med silning, fettavskiljning, luftning och kemisk fällning ska, oavsett produktionsnivå, kompletteras med ett biologiskt reningssteg senast tre år efter att tillståndet vunnit laga kraft och tagits i anspråk.

13. Från Bergrummet får mängden organiskt material, totalfosfor och totalkväve i det samlade utsläppet som avleds till det kommunala avloppsreningsverket inte överstiga följande värden:

Parameter		Kvartalmedel- värde per drift- dygn	Maximala värden per driftdygn en- skilda månader
Avloppsvattenmängd	(m ³ /driftsdygn)	50	75
TOC	(kg/driftsdygn)	10	20
Totalkväve	(kg/driftsdygn)	5	10
Totalfosfor	(kg/driftsdygn)	2	5

Under perioden 15 juni till 15 augusti får utsläppet ske till recipient via utloppsledning med koordinat 6474382, 280266. Utsläppet får under den perioden inte överstiga följande värden:

Parameter		Medelvärde per driftsdygn 15 juni-15 augusti
Avloppsvattenmängd	(m ³ /driftsdygn)	30
TOC	(kg/driftsdygn)	5
Totalkväve	(kg/driftsdygn)	2
Totalfosfor	(kg/driftsdygn)	1

Begränsningsvärden ska kontrolleras genom metod som fastställs i kontrollprogrammet.

14. Från **Tunntvätten** får mängden organiskt material, totalfosfor och totalkväve i det samlade utsläppet som avleds till det kommunala avloppsreningsverket inte överstiga följande värden:

Parameter		Kvartalsmedel- värde per drift- dygn	Maximala värden per driftdygn en- skilda månader
TOC	(kg/driftsdygn)	20	30
Totalkväve	(kg/driftsdygn)	5	10
Totalfosfor	(kg/driftsdygn)	2	5

Begränsningsvärden ska kontrolleras genom metod som fastställs i kontrollprogrammet.

15. Från **Kryddningen** får mängden organiskt material, totalfosfor och totalkväve i det samlade utsläppet som avleds till recipient via utloppsledning med koordinat 6474762, 280156 inte överstiga följande värden:

Parameter	Mängd (ton/år)
TOC	2
Totalkväve	0,4 t.o.m. år 2017, därefter 0,2
Totalfosfor	0,1

Begränsningsvärden ska kontrolleras genom metod som fastställs i kontrollprogrammet.

Kemikalier och avfall

16. Flytande kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage inte kan nå dag- eller spillvattenledningar och så att förorening av mark, ytvatten eller grundvatten inte kan ske. Förvaringen ska ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att regnvatten kan tas omhand. Uppsamlingsvolymen inom respektive yta ska minst motsvara den största behållarens volym plus 10 % av övriga behållares volym. Absorptionsmedel ska finnas lättillgängligt i händelse av läckage.

Energi

17. Bolaget ska i syfte att hushålla med energi särskilt optimera energianvändningen i verksamheten. Vid val av utrustning som använder elström ska väljas komponenter med så låg elförbrukning som möjligt.

Markarbeten

18. Bolaget ska i god tid före schaktning, utfyllnad eller andra markarbeten som utförs inom verksamhetsområdet skriftligen underrätta tillsynsmyndigheten om planerade arbeten.

Avveckling/Nedläggning av verksamheten

19. Bolaget ska till tillsynsmyndigheten i god tid före en eventuell nedläggning av hela verksamheten inge en avvecklingsplan och ifråga om del av verksamheten en anmälan om nedläggningen. Om det finns behov får tillsynsmyndigheten efter anmälan föreskriva att en avvecklingsplan ges in.

Förstagångsbesiktning

20. Förstagångsbesiktning ska utföras av utomstående sakkunnig besiktningsförrättare dels senast sex månader efter att tillståndet tagits i anspråk samt senast tre månader efter att extern eller kompletterande intern reningsanläggning på Hagaberg tagits i drift. Tillsynsmyndigheten skall beredas möjlighet att delta vid besiktningsstillfället. Tillsynsmyndigheten får medge senareläggning av tidpunkten om särskilda skäl föreligger.

Kontrollprogram

21. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att tillståndet tagits i anspråk eller det senare datum som tillsynsmyndigheten bestämmer. I kontrollprogrammet ska minst regleras hur provtagning av utsläpp till luft och vatten sker både vad avser provtagningsmetod, provtagningsfrekvens, förvaring av prover i väntan på analys samt beräkning av årsutsläpp och hur kontroll av verksamhetens påverkan på vattenrecipienten sker. Av kontrollprogrammet ska även framgå ansvarsfördelning mellan i förekommande fall Rena Hav AB och Orkla i de delar som berör de båda anläggningarna.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende:

D1. Tillsynsmyndigheten får medge att processavloppsvattnet från Bergrummet, Tunntvätten och/eller Kryddningen får avledas till reningsanläggning på Hagaberg.

Igångsättningstid

Tillståndet ska ha tagits i anspråk senast två år efter att beslutet vunnit laga kraft, i annat fall förfaller tillståndet.

Verkställighet

Miljöprövningsdelegationen avslår bolagets yrkande om verkställighetsförordnande. Tillståndet får tas i anspråk först när det vunnit laga kraft.

Återkallelse av tidigare beslut

Miljöprövningsdelegationen återkallar med stöd av 24 kap 3 § första stycket 6 miljöbalken av Miljöprövningsdelegationen i Västra Götalands län tidigare meddelat tillstånd den 28 februari 2007 (dnr 551-572-2006) jämte beslut om slutliga villkor den 27 februari 2014 (dnr 551-30725-2012). Återkallelsen gäller från och med att beslutet har vunnit laga kraft och tillståndet har tagits i anspråk.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen förordnar med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelse om detta beslut införs inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna Bohuslänningen, Göteborgs-Posten och Lysekils-Posten. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 till detta beslut.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Ansökan avser en utökning av befintlig produktion. Idag innehas tillstånd till fiskberedning men ansökan omfattar nu även produktion av färdigvaruprodukter samt att rening av processavloppsvattnet antingen kommer att ske i det reningsverk som Rena Hav Sverige AB planerar i direkt anslutning till Hagabergsfabriken eller i egen processvattenrening kompletterad med ett biologiskt reningssteg.

Tillståndet för Rena Hav Sverige AB från den 4 februari 2016 får tas i anspråk när det vunnit laga kraft och när ny detaljplan har antagits och vunnit laga kraft. Tillståndet har överklagats och handläggs nu av mark- och miljödomstolen i mål nr M1213-16. Även detaljplanen har överklagats och mark- och miljödomstolen har i dom den 30 september 2016 med mål nr P 2141-16 upphävt planen. Domen har överklagats och beslut om eventuellt prövningstillstånd i mark- och miljööverdomstolen kommer ges väntas tidigast i slutet av 2016.

I väntan på att lagakraftvunna domar för både Rena Hav Sverige AB:s tillståndsansökan och detaljplanen beslutats hanterar Miljöprövningsdelegationen Orklas ansökan som att Rena Havs anläggning skulle kunna komma tillstånd.

När referenser görs till Rena Hav avses den anläggning som omfattas av Miljöprövningsdelegationens beslut från den 4 februari 2016 med dnr 551-1782-2015.

Tidigare tillståndsbeslut

Miljöprövningsdelegationen lämnade den 28 februari 2007 tillstånd till fiskberedning på fastigheterna Gravarne 3:6, 3:1 och 23:3 i Kungshamn, Sotenäs kommun. Tillståndet omfattar en produktion på maximalt 18 000 ton marina råvaror per år. Den 27 februari 2014 meddelade Miljöprövningsdelegationen slutliga villkor avseende utsläpp av processavloppsvatten. För verksamheten gäller följande villkor.

1. Verksamheten skall bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet om inte annat framgår av nedanstående villkor.
2. Hanteringen av mängden tunnor sill och rom i Berget får som riktvärde uppgå till högst 160 000 stycken per år.
3. Dagvattenbrunnar inom områden där kemiska produkter och farligt avfall hanteras skall vara tydligt markerade. Absorptionsmedel samt anordningar för att snabbt täta dagvattenbrunnarna skall finnas lätt tillgängliga och användas vid spill.
4. Vid produktionsmaskiner och påfyllningsplatser av råvaror och tillsatser skall uppsamlingskäril finnas för omhändertagande av spill. Rens från filéteringsmaskiner skall samlas upp på silband direkt under maskinerna.
5. Golvbrunnar och golvrännor i beredningslokaler skall vara försedda med lock eller silkorgar med högst 5 mm stora perforeringar eller slitsar.
6. Kemiska produkter, inbegripet farligt avfall, skall hanteras på sådant sätt att spill eller läckage inte kan nå avloppet och så att förorening av mark, ytvatten eller grundvatten inte kan ske. Flytande kemiska produkter, inbegripet farligt avfall, skall förvaras invalat på ett för produkten beständigt och tätt underlag. Uppsamlingsvolymen skall minst motsvara den största behållarens volym plus 10 % av summan av övriga behållares volym om inte annat medges av tillsynsmyndigheten.
7. Användning av klorhaltiga rengöringsmedel skall i möjligaste mån begränsas.
8. Endast eldningsolja 1 eller likvärdig olja får användas.
9. Kväveoxidemissionen från ångpanna 6,3 MW och 3,5 MW får högst uppgå till 42 mg/MJ respektive 100 mg/MJ bränsle, mätt som NO₂ och riktvärde vid mätning. Efter byte av ny brännare till ångpanna 3,5 MW får kväveoxidemissionen uppgå till högst 42 mg/MJ, mätt som NO₂ och riktvärde* vid mätning.
10. Uppkommer störande lukt från verksamheten skall bolaget göra de åtgärder som behövs så att störningen upphör.
11. Buller från anläggningarna skall begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå som riktvärde utomhus vid bostäder än:
50 dB(A) vardagar dagtid (kl. 07-18)
40 dB(A) nattetid (kl. 22-07)
45 dB(A) övrig tid
12. Alla organiska restprodukter, såsom kasserade produkter, fiskspill, förbrukade lakar och slam från reningsverk, skall gå till material- och energiåtervinning. Uppkommet avfall skall sorteras.

13. Aktuella rutiner för en effektiv energianvändning skall finnas och följas.
14. Om verksamheten i sin helhet eller någon del av denna upphör skall detta i god tid före nedläggningen anmälas till tillsynsmyndigheten.
15. Ett aktuellt kontrollprogram skall finnas för verksamheten. Programmet skall bland annat ange hur verksamheten kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslag till reviderat kontrollprogram skall lämnas till tillsynsmyndigheten senast 30 juni 2007.
16. Alla utgående flöden av processavloppsvatten ska mätas och registreras kontinuerligt. Provtagning ska ske med flödesstyrd provtagningsutrustning.
17. Allt processavloppsvatten från Hagaberg ska genomgå silning, fettavskiljning, luftning och kemisk fällning i flotationsanläggning innan utsläpp får ske till havet. Mängden avloppsvatten genom flotationsanläggningen får inte överstiga 50 m³ per timme och linje.
18. Resthalten organiskt material, fosfor och kväve från Hagabergs reningsverk får som medelvärde per kalenderår inte överstiga någon av följande mängder angivet per driftsdygn.

Vid en produktion på maximalt 16 000 ton marina råvaror per år

TOC:	500 kg/dygn
totalfosfor:	1,0 kg/dygn
totalkväve:	30 kg/dygn fram till den 31 december 2017
totalkväve:	25 kg/dygn från den 1 januari 2018

Vid en produktion mellan 16 000 och 18 000 ton marina råvaror per år

TOC:	550 kg/dygn
totalfosfor:	1,0 kg/dygn
totalkväve:	35 kg/dygn fram till den 31 december 2017
totalkväve:	30 kg/dygn från den 1 januari 2018

Vid beräkningen av medelvärdet ska samtliga prov under året ingå och varje prov ska utgöra en proportionell delmängd av utgående vatten från samtliga driftsdygn. Om det finns särskilda skäl får tillsynsmyndigheten besluta om annat beräkningsunderlag.

Utsläppet ska avledas till vattenområdet mellan Nissebåden och Dödholmarna. Den gamla utsläppspunkten i Hasselösund får användas som bräddavlopp i nödsituationer.

19. Förslag på utformning av processlösning för ytterligare kvävereduktion ska ges in till tillsynsmyndigheten senast 31 december 2016 för godkännande. Tillsynsmyndigheten får medge en senare tidpunkt om det finns särskilda skäl för det.
20. Avloppsvattnet från Berget ska efter förbehandling ledas till det kommunala avloppsreningsverket. Utsläppet får uppgå till högst 20 kg TOC per dygn, 5 kg totalfosfor per dygn och 10 kg totalkväve per dygn som medelvärde per kalenderkvartal angivet som medelvärde per driftsdygn. Mängden avloppsvatten får uppgå till högst 75 m³ för enskilt dygn. Tillsynsmyndigheten får medge att en större mängd avloppsvatten får ledas till det kommunala reningsverket om kommunen medger det.

Under perioden 15 juni till 15 augusti får utsläppet ske till recipient. Utsläppet får då uppgå till högst 10 kg TOC per dygn, 2 kg totalfosfor per dygn och 5 kg totalkväve per dygn som medelvärde för perioden angivet som medelvärde per driftsdygn.

Med medelvärde per kalenderkvartal i stycke ett respektive medelvärde för perioden avses medelvärde för samtliga prov under angiven tid. Varje prov ska vid beräkningen

utgöra en proportionell delmängd av utgående vatten från samtliga driftsdygn. Om det finns särskilda skäl får tillsynsmyndigheten besluta om annat beräkningsunderlag.

21. Utsläppet från Tunntvätten ska ledas till det kommunala avloppsreningsverket och får uppgå till högst 20 kg TOC per dygn som medelvärde per kalenderkvartal angivet som medelvärde per driftsdygn.

Vid beräkningen av medelvärdet ska samtliga prov under kvartalet ingå och varje prov ska utgöra en proportionell delmängd av utgående vatten från samtliga driftsdygn. Om det finns särskilda skäl får tillsynsmyndigheten besluta om annat beräkningsunderlag.

22. Utsläppet från Kryddningen får uppgå till högst:
- 2 ton TOC, 0,1 ton totalfosfor och 0,4 ton totalkväve per kalenderår till och med år 2017.
- 0,5 ton TOC, 0,1 ton totalfosfor och 0,2 ton totalkväve per kalenderår från och med år 2018.

Tillsynsmyndigheten får medge att delar eller hela utsläppet får ledas till det kommunala reningsverket om kommunen medger det.

Vid beräkning av utsläppsmängden ska samtliga prov under året ingå och varje prov ska utgöra en proportionell delmängd av utgående vatten från samtliga driftsdygn. Om det finns särskilda skäl får tillsynsmyndigheten besluta om annat beräkningsunderlag.

23. Avloppsreningsanläggningarna ska ständigt drivas så att högsta möjliga reningseffekt uppnås med tekniskt och ekonomiskt rimliga insatser.

Samråd

Samråd om verksamhetens inverkan på omgivningen har skett enligt 6 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen har den 15 januari 2015 beslutat att den planerade verksamheten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Miljöprövningsdelegationen den 23 mars 2015. Efter flera kompletteringar har ansökan kungjorts i ortstidningarna Bohusläningen, Göteborgs-Posten och Lysekils-Posten och remitterats till Länsstyrelsen, Miljönämnden i mellersta Bohuslän, Sotenäs kommun (enheten för vatten och avlopp), Bohuskustens vattenvårdsförbund, Havs- och vattenmyndigheten samt till Naturvårdsverket. Yttranden har kommit in från Länsstyrelsen. Havs- och vattenmyndigheten har meddelat att de avstår från att yttra sig medan övriga remissinstanser inte hörts av. Bolaget har fått tillfälle att bemöta yttrandena.

Klassificering av verksamheten

Verksamheten klassificeras enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) med verksamhetskod 15.165 (B) punkt 1, det vill säga anläggning för framställning av livsmedel med beredning av animaliska och vegetabiliska råvaror, både i separata och kombinerade produkter, för en produktion av mer än 18 500 ton produkter per kalenderår.

IED-anläggning

Verksamheten omfattas även av industriutsläppsförordningen (2013:250).

Ansökan med yrkanden, åtaganden och förslag till villkor

Yrkanden

Bolaget har ändrat sina yrkanden vid flera tillfällen. I det följande redogörs för bolagets slutliga yrkanden. Bolaget yrkar såsom det får förstås;

- på en utökning av produktionen från nuvarande tillstånd, som begränsas av användningen av marin råvara, från maximalt 18 000 ton fisk- rom- och skal- djursråvara vilket motsvarar ca 26 000 ton färdigvara för produktion i Kungshamn. Produktionen skall istället begränsas av mängden produkter (färdigvara) vilket maximalt får uppgå till 38 000 ton.
- på att rening av processvattenavloppet kommer antingen att ske i det planerade biologiska reningsverket och biogasanläggningen som Rena Hav Sverige AB planerar norr om Hagabergsfabriken (Alt 1) eller i utökad processvattenrening (biologisk) med samtidig borttransport av moderlakar, slam och fiskrens till en extern biogasanläggning (Alt 2).
- att tillståndet skall ha tagits i bruk senast 4 år efter det att det vunnit laga kraft och att detaljplanen för Gravarne 3:1 m.fl. vunnit laga kraft.
- att ett överskridande av utsläppsvärden från Hagabergsanläggningen får ske i fem år efter det att tillståndet vunnit laga kraft.
- att det gamla tillståndet upphävs när det nya tas i bruk för Hagabergsfabriken.
- på ändrade villkor för Kryddningen i Råvarucentralen.
- att verkställighetsförordnade sker då tillståndet beviljats. Motivet för detta är att produktion tagits över från andra enheter och en omstrukturering har gjorts i Bolaget.

Förslag till villkor

Bolaget föreslår att följande villkor skall gälla för verksamheten;

1. Om inte något annat framgår av villkorsbeslutet ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har uppgett eller åtagit sig i ärendet.
2. Bolaget har rätt att tillverka 38 000 ton färdigvaror per år.
3. Bolaget har rätt att rena avloppsvattnet på Hagaberg enligt två alternativ:

Alternativ 1: Avloppsvattnet renas av annan verksamhetsutövare (Rena Hav Sverige AB) i det interna flotationsverket med kemisk fällning på Hagaberg och leds därefter till en biologisk reningsanläggning med tillhörande biogasanläggning för slutbehandling på fastigheten Gravarne 3:1 med flera i annan verksamhetsutövares regi (Rena Hav Sverige AB).

Alternativ 2: Avloppsvattnet renas i det interna flotationsverket med kemisk fällning på Hagaberg och leds därefter till en biologisk reningsanläggning för slutbehandling på fastigheten Gravarne 3:1 med flera i egen regi.

4. I Alternativ 1 har annan verksamhetsutövare (Rena Hav Sverige AB) rätt att rena avloppsvatten från annans anläggning i flotationsverket med kemisk fällning.
5. Mängden av organiskt material, totalfosfor och totalkväve i det obehandlade processavloppsvattnet som leds till flotationsverket i Alternativ 1 får inte överstiga följande värden:

Föreslagna villkor för inkommande vatten till reningsverk

Parameter	Enhet	Årsmedelvärde driftsdygn	Enskilt driftsdygn
Avloppsvattenmängd	m ³ /dygn	675	1 000
TOC	kg/dygn	1 250	1 850
Totalkväve	kg/dygn	150	220
Totalfosfor	kg/dygn	25	36

Med driftsdygn avses dygn då anläggningen är i drift och leder processavlopp till reningsverket. Antalet driftsdygn ska registreras.

Mängden TOC, totalkväve och fosfor ska kontrolleras genom flödesproportionell provtagning under minst ett dygn per vecka. Proverna ska tas ut under alternerade dygn enligt ett på förhand fastställt provtagningschema och fryses.

Begränsningsvärdet för enskilt driftsdygn anses vara uppfyllt om 90 % av antalet prover under året uppfyller ovan nämnda krav. Värdet för enskilt driftsdygn får dock aldrig överskridas med mer än 50 %.

Inkommande halter beräknas som den flödesviktade summan på inkommande strömmar.

Föroreningsmängder som avleds till salthavet i Alternativ 1 regleras i denne verksamhetsutövares (Rena Hav Sverige AB) tillstånd.

6. Mängden av organiskt material, totalfosfor och totalkväve i det samlade utsläppet från det biologiska reningsverket i Alternativ 2, som avleds till salthavet, får inte överstiga följande värden:

Föreslagna villkor utsläpp till vatten

Parameter	Enhet	Årsmedelvärde driftsdygn	Enskilt driftsdygn
Avloppsvattenmängd	m ³ /dygn	675	1 000
TOC	kg/dygn	125	185
Totalkväve	kg/dygn	30	45
Totalfosfor	kg/dygn	1,4	2

Med driftsdygn avses dygn då anläggningen är i drift och leder avloppsvatten till salthavet. Antalet driftsdygn ska registreras.

Mängden TOC, totalkväve och fosfor ska kontrolleras genom flödesproportionell provtagning under minst ett dygn per vecka. Proverna ska tas ut under alternerade dygn enligt ett på förhand fastställt provtagningschema och fryses.

Begränsningsvärdet för enskilt driftsdygn anses vara uppfyllt om 90 % av antalet prover under året uppfyller ovan nämnda krav. Värdet för enskilt driftsdygn får dock aldrig överskridas med mer än 50 %.

Reningsanläggningen skall ständigt drivas så att, vid försvarbar resursförbrukning, högsta möjliga reningseffekt uppnås och recipienterna värnas på bästa möjliga sätt.

Utgående halter är de halter som uppmäts efter alla reningssteg.

7. Yrkade värden i villkor 6 skall kunna överskridas med 30 % under en provotid på tre år efter det att det nya biologiska reningsverket, Alternativ 2, tagits i bruk för att utreda möjligheten till effektförbättringar av reningen för TOC- och kväverening kan uppnås.
8. Processavloppet får avbördas till salthavet via Orkla Foods nuvarande avloppsledning till vattenområdet mellan Nissebådan och Dödholmarna. Den gamla utsläppspunkten i Hasselösund får användas som bräddavlopp i nödsituationer.
9. Golvbrunnar och golvrännor i beredningslokaler skall vara försedda med lock eller silkorgar med högst 5 mm stora perforeringar eller slitsar.
10. Vid produktionsmaskiner och påfyllnadsplatser av råvaror och tillsatser skall uppsamlingskärl finnas för omhändertagande av spill. Rens från filtreringsmaskiner skall uppsamlas i direkt anslutning till maskinerna.
11. Dagvattenbrunnar inom områden där kemiska produkter och farligt avfall hanteras skall vara tydligt markerade. Absorptionsmedel samt anordningar för att snabbt täta dagvattenbrunnarna skall finnas lätt tillgängliga och användas vid spill.
12. Avloppsvattnet från **Bergrummet** skall efter förbehandling ledas till det kommunala avloppsreningsverket. Utsläppet får uppgå till högst 20 kg TOC per dygn, 5 kg totalfosfor per dygn och 10 kg totalkväve per dygn som medelvärde per kalenderkvartal angivet som medelvärde per driftsdygn. Mängden avloppsvatten får uppgå till högst 75 m³ för enskilt dygn. Tillsynsmyndigheten får medge att en större mängd avloppsvatten får ledas till det kommunala reningsverket om kommunen medger det.

Tillsynsmyndigheten får också medge att procesavloppsvattnet leds till reningsverket enligt Alternativ 1 eller Alternativ 2.

Under perioden 15 juni till 15 augusti får utsläppet ske till recipient. Utsläppet får då uppgå till högst 10 kg TOC per dygn, 2 kg totalfosfor per dygn och 5 kg totalkväve per dygn som medelvärde för perioden angivet som medelvärde per driftsdygn.

Med medelvärde per kalenderkvartal i stycke ett respektive medelvärde för perioden avses medelvärde för samtliga prov under angiven tid. Varje prov skall vid beräkningen utgöra en proportionell delmängd av utgående vatten från samtliga driftsdygn. Om det finns särskilda skäl får tillsynsmyndigheten besluta om annat beräkningsunderlag.

13. Utsläppet från **Tunntvätten** skall ledas till det kommunala avloppsreningsverket och får uppgå till högst 20 kg TOC per dygn som medelvärde per kalenderkvartal angivet som medelvärde per driftsdygn.

Vid beräkningen av medelvärdet skall samtliga prov under kvartalet ingå och varje prov skall utgöra en proportionell delmängd av utgående vatten från samtliga driftsdygn. Om det finns särskilda skäl får tillsynsmyndigheten besluta om annat beräkningsunderlag.

Tillsynsmyndigheten får också medge att procesavloppsvattnet ledas till reningsverket enligt Alternativ 1 eller Alternativ 2.

14. Utsläppet från **Kryddningen** får uppgå till högst 4 ton TOC, 0,2 ton totalfosfor och 1 ton totalkväve per kalenderår.

Tillsynsmyndigheten får också medge att procesavloppsvattnets leds till reningsverket enligt Alternativ 1 eller Alternativ 2.

Vid beräkning av utsläppsmängden skall samtliga prov under året ingå och varje prov skall utgöra en proportionell delmängd av utgående vatten från samtliga driftsdygn. Om det finns särskilda skäl får tillsynsmyndigheten besluta om annat beräkningsunderlag.

15. Moderlakar, slam och fiskrester får skickas till extern behandling.
16. Kemiska produkter, inbegripet farligt avfall, skall hanteras på sådant sätt att spill eller läckage inte kan nå avloppet och så att förorening av mark, ytvatten eller grundvatten inte kan ske. Flytande kemiska produkter, inbegripet farligt avfall, skall förvaras invallat på ett för produkten beständigt och tätt underlag. Uppsamlingsvolymen skall minst motsvara den största behållarens volym plus 10 % av summan av övriga behållares volym om inte annat medges av tillsynsmyndigheten.
17. Användandet av klorhaltiga rengöringsmedel skall i möjligaste mån begränsas.
18. Vid eldning med eldningsolja får endast eldningsolja 1 eller likvärdig olja användas.
19. Kväveoxidemissionen från ångpanna 6,3 MW och 3,5 MW får högst uppgå till 42 mg/MJ respektive 100 mg/MJ bränsle, mätt som NO₂ och riktvärde¹ vid mätning. Efter byte av brännare till ångpanna 3,5 MW, eller hela pannan till en större, får kväveoxidemissionen uppgå till högst 42 mg/MJ mätt som NO₂ och riktvärde¹ vid mätning.
20. Luktolägenheter från anläggningen skall begränsas genom att luftflöden innehållande luktande ämnen av betydelse för den totala luktbelastningen från anläggningen skall renas i luktreningsutrustning som är dimensionerad och underhållen så att den totala luktbelastningen från anläggningen inte ger upphov till luktolägenheter i omgivningen.
21. Luktreningsutrustningen skall vara utformad så att illaluktande luftströmmar kan tas om hand även vid underhållsarbeten och driftsstörningar.
22. Om luktolägenheter ändå uppstår till följd av verksamheten skall verksamhetsutövaren utreda orsakerna till detta och efter samråd med tillsynsmyndigheten snarast vidta åtgärder för att motverka olägenheterna.
23. Vägtransporter till och från verksamheten samt lastning och lossning av lastbilar utomhus begränsas ej i tid men skall följa riktvärdena för buller. Bolaget skall för externa transporter som bolaget utför i egen regi eller upphandlat, begränsa störningarna på omgivningen genom aktiv transportstyrning och förarutbildning.
24. Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet, tillsammans med bullerbidrag från Rena Hav skall begränsas så att det som riktvärde² inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmast belägna bostäder än

50 dB(A) helgfri måndag-fredag kl 07-18
40 dB(A) nattetid kl 22-07
45 dB(A) övrig tid

---

² Med riktvärde avse ett värde, som om det överskrids, innebär en skyldighet att vidtaga åtgärder så att värdet ånyo kan hållas.

Momentana ljud får utomhus vid bostäder som riktvärde uppgå till högst 55 dB(A) nattetid kl 22-07.

25. Ett aktuellt kontrollprogram skall finnas för verksamheten. Programmet skall bland annat ange hur verksamheten kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslag till reviderat kontrollprogram skall lämnas efter dag som tillsynsmyndigheten bestämmer.
26. Det nya tillståndet skall med avseende på produktionsökningen och utsläppsvillkoren för Kryddningen ha ett verkställighetsförordnande. I övrigt skall tillståndet gälla med dagens villkor intill dess det nya tillståndet tagits i anspråk.

Bolagets beskrivning av verksamheten

Lokalisering

Produktionen vid Orklas fabrik i Kungshamn består av två samverkande delar, Hagaberg respektive Råvarucentralen. Råvarucentralen är i sin tur är uppdelad på tre enheter: Bergrummet, Kryddningen och Tunntvätten.

Verksamheten är lokaliserad till tre platser i Kungshamn (se bilaga 1).

- Fabriken på Hagaberg
- Råvarucentralen i Bergrummet (Dövik)
- Råvarucentralen med Kryddningen och Tunntvätten på Guleskär.

Hagabergsfabriken ligger i Norra Kungshamn, byggdes 1970 och har sedan dess utökats i omgångar. Innan dess fanns ingen annan känd verksamhet på platsen. För industriområdet gäller en detaljplan från 1995. Den förhärskande vindriktningen är sydvästlig. Avstånd till närmaste bostad är 70 meter. Det samlade ventilationsutsläppet ligger 300 meter från närmaste bostad. Ytterligare 8 - 10 hus finns inom radien 300 - 400 meter. Därutöver är det ca 500 - 600 meter till närmaste bostadsbebyggelse.

Råvarucentralen ligger i södra delen av Kungshamn. Bergrummet ligger i Dövik och tillkom på 1950-talet. Den del av Råvarucentralen som innefattar tunntvätt och kryddning av sill ligger på Guleskärs industriområde, som är en utbyggd ö. Enheterna ligger inom detaljplanelagda industri- respektive hamnområden. I detaljplanen för Guleskär anges att området skall användas till hamnändamål och till "fisket samhörigt industriändamål".

Recipient för avloppsutsläppen från bolagets verksamheter är innerskärgården inna för Hällö och Smögen, Kungshamns södra skärgård. Följande utsläppspunkter finns:

- Från Hagaberg finns en 3 000 m lång utloppsledning till 28 m djup mellan Nissebåden och Dödholmarna söder om Kungshamn och Guleskär (SWEREF 99 TM, 6473586, 279981).
- Den gamla ledningen från Hagaberg fungerar som bräddavlopp i nödsituationer. Normalt är ledningen plomberad. Ledningen går 150 m rakt ut från fabriken till ett djup på 14 m (SWEREF 99 TM, 6476179, 280219).

- Från Bergrummet/Dövik går en ca 300 m lång utloppsledning till 20 m djup söder om Dövik (SWEREF 99 TM, 6474382, 280266).
- Från Kryddanläggningen går en kortare utloppsledning vid kajkanten (SWEREF 99 TM, 6474762, 280156).
- Tunntvättens avlopp leds via kommunens spillvattennät till det kommunala reningsverket Omholmen.

Befintlig verksamhet

Fabriksenheter

Enheterna på Hagaberg är inriktade på beredning av fiskprodukter. Produktsortimentet omfattas av kaviar, pastejer, makrill i tomat, romröror, olika varianter av sillinläggningar, ansjovis, helkonserver, middagsåser och färdigmat.

I Råvarucentralen bereds och lagras fisk- och rområvaror samt ingredienser. Lossning, lagring och lastning samt besiktning av råvaror sker i Bergrummet/Dövik. Huvuddelen av inkommande råvaror levereras med lastbil med en del levereras även med lastbåt på Guleskår. Här ske även utlastning av tunnor med lastbåt. I Kryddningen sker mottagning och kryddning av skarpsill. I Tunntvätten rengörs använda tunnor.

Marin råvaruanvändning och övriga ingredienser

Råvarusortimentet är varierande och omfattas av olika typer av marina råvaror. I produkterna ingår mejeriråvaror, tomat, vatten och olika ingredienser, främst socker och olja. En succesiv övergång har även skett till fryst råvara som inte lagras i Bergrummet. Dessa råvaror kommer oftast direkt på lastbil till Hagabergsfabriken och minskar transporterna inom tätorten.

Arbetstider

Arbetstiderna på de olika enheterna pågår bara under veckodagar men tiderna på dygnet varierar beroende på arbetsuppgifternas art. På Hagaberg pågår arbetet 2-3 skift och på Råvarucentralen pågår arbetet bara under dagtid – Berget och Tunntvätten under hela året, medan Kryddningen bara sker under oktober – februari.

Utsläpp till vatten från Hagaberg

Processavloppsvattnet på Hagaberg leds till det interna reningsverket. Avskiljning av fasta partiklar görs i görligaste mån så nära produktionskällan som möjligt. Resterande suspenderande material avskiljs till 80-90 % i reningsverket genom silning, fettavskiljning, luftning och kemisk fällning.

Processvattnet innehåller fett, organiskt material, klorider, rester av rengöringsmedel samt näringsämnen som fosfor och kväve. Föroreningar förekommer både i partikulär och löst form.

Golvbrunnar från oljeförråd, verkstad, tvättrum för truckar, truckspolning och lossning av matolja är kopplade till oljeavskiljare.

Dagvatten leds till havet efter passage genom oljeavskiljare.

Utsläpp till vatten från Råvarucentralen

Processavlopp i Bergrummet uppstår vid rengöring av produktionsmaskiner och lokaler. Avloppet renas mekaniskt i en trekammarbrunn och pumpas från en utjämningsstank via det kommunala spillvattennätet till Omholmens reningsverk under 10 månader om året. Resterande tid (sommaren), då aktiviteten är låg leds vattnet till recipient.

I Kryddningen sker socker/saltning av rom samt kryddning av skarpsill. Avloppsvatten uppstår vid intag av färsk skarpsill i boxar med saltvatten som töms ut. Även spill från sortering och blandning samt renspolning av utrustning, boxar och lokal uppkommer. Vattnet passerar mekanisk partikelavskiljning och en slamavskiljare före utsläpp vid kajkanten.

I Tunntvätten rengörs tunnor. Avloppsvattnet avleds direkt till det kommunala spillvattennätet och pumpas till Omholmens reningsverk.

I Råvarucentralens truckverkstad samt i oljeförråd är golvavloppen kopplade till en oljeavskiljare som avleds till det kommunala reningsverket.

Utsläpp till luft

Utsläpp till luft sker från energiproduktion, rökning av kaviar, avloppshantering, köldmedieanvändning och transporter.

Rökanläggningen för rom eldas med träspån och är utrustad med rökgasrenare som eliminerar utsläpp av tjära i evakueringsluften. Normalt förekommer inga luktstörningar.

Luften från avloppsreningsverket, avloppstankar och slamsugningsbilar behandlas med ozon för luktreducering innan utsläpp till utomhusluften. Vid tömning av slamtankar återförs returluft från slamsugningsbilarna till tankarna. Vid behov sker luktbekämpning även med ett växtextrakt. Klagomål på dålig lukt förekommer sporadiskt då luktstötter kan uppkomma. Speciellt märks detta om det är ogynnsam väderlek med stiltje.

Resursanvändning (Råvaror, renvatten, energi)

Råvaror

Bolaget har under många år arbetat för att utnyttja råvarorna på effektivast möjliga sätt. Detta har skett genom en rad aktiviteter;

- Fiskråvaran förädlas tidigt i produktionsledet vilket medfört bättre möjligheter att utnyttja biprodukter samt genererar mindre mängder kemikalier och avfall.
- En mer effektiv produktion har minskat spill och mängd utrustning som behöver rengöras.
- Bättre utnyttjande av fiskråvaran.

Vidare har bolaget satt upp ett antal mål för havsmiljöarbetet för att åstadkomma ett uthålligt fiske och samtidigt en god hushållning med de marina råvarorna.

Renvatten

Renvatten används för rengöring av maskinutrustning och lokaler. Det används även till sköljning av råvara, som spolvatten vid produktionsmaskiner samt till specifika processer vid tillverkning av produkter.

I Hagabergsfabriken uppgick förbrukningen av kommunalt renvatten år 2013 till 132 000 m³. Av den totala vattenförbrukningen används ca 10 % till sanitärt bruk, ca 1 % som ingående produktkomponent medan resterande utnyttjas som processvatten. Bolaget arbetar aktivt att begränsa flöden till reningsverket. Framst gäller det vattenbesparande åtgärder för att på så sätt underlätta reningsprocessen. I råvarucentralen uppgick den totala förbrukningen av renvatten till 11 400 m³ år 2013 varav ca 1 200 m³ till laketillverkning och ca 2 000 m³ vid skarpsillsortering.

Energiproduktion

För ång- och värmeproduktion på Hagaberg används eldningsolja och gasol medan anläggningarna på Råvarucentralen huvudsakligen värms upp med el och olja. Elegergi används i produktionsutrustning och kylanläggningar.

Totalt finns fyra pannor;

- Panna 1 är en ångpanna med en totalt installerad effekt om 7,0 MW. Eldas uteslutande med gasol sedan 2007. Vid normal drift i anläggningen används enbart Panna 1 och värme resp. tappvarmvatten produceras med värmeväxlare. Under år 2013 motsvarande gasolförbrukningen ca 10 000 MWh.
- Panna 2 är en ångpanna med en märkeffekt om 3,5 MW. Eldas med Eo1. Panna 2 används vid driftsstörningar eller vid underhållsåtgärder på panna 1 och är således en reservpanna för att uppnå redundans i anläggningen.
- Panna 3 är en värmepanna med märkeffekt 1,45 MW. Eldas med Eo1. Panna 3 används endast när Panna 1 är stoppad för underhållsåtgärder eller driftstörning samt vid mycket kall väderlek.
- Panna 4 är en värmepanna med märkeffekt 500 kW. Eldas med Eo1. Används för produktion av varmvatten vid Tunntvätten.

Vid Hagaberg avleds rökgaserna via en 24 m hög skorsten. Panncentralen vid Tunntvätten har en kort skorsten, ca 3,5 m över markytan och står i ett väl ventilerat läge.

Effektiviseringen har bestått i åtgärder för optimering av ventilation, belysning samt åtgärder i produktionen som ökad återvinning av kondensatvatten. Under 2010 vann verksamheten i Kungshamn EON:s pris för Sveriges mest energieffektiva företag.

Kemikalier

Ett stort antal kemikalier används vid anläggningen. Huvuddelen består av rengörings- och fällningskemikalier. Huvuddelen av rengöringskemikalierna är alkaliska, men även mindre mängder myrsyra och ättiksyra används. Tillsatssämnen utgörs av olika typer av tensider. Klorbaserade rengöringsmedel används i stor omfattning för att uppnå de hygieniska krav som ställs vid livsmedelshandling. Arbetet pågår ständigt att minska kemikalieförbrukningen samt antal kemikalier, främst klorbaserade. Nuvarande fällningskemikalier består av polyaluminiumklorid och järnklorid.

PAX-produkterna innehåller även tungmetaller. Tillförsel till recipienten via reningsverket bedöms som liten. För justering av pH doseras natriumhydroxid. Polymer används vid slamavvattningen.

Följande tankar/cisterner finns på anläggningen;

- Gasoltank 100 m³ (rymmer aldrig mer än 45 ton), är invallad och avskild från byggnader i söder.
- Två tankar för eldningsolja 72 + 3 m³, invallade och täckta.
- Dieseltank (används för truckar och lastbilar) på 2 m³.

Kylanläggningarna har huvudsakligen ammoniak och HFC som kylmedia.

Avfall

Alla restprodukter går till återvinning och den stora volymen utgörs av slam från reningsverket och moderlakar. Inga restprodukter körs till deponi. Spillsåser, fisk- och romrens, lakar och slam från reningsprocessen går till energiåtervinning eller används som djurfoder. Farligt avfall utgörs huvudsakligen av spilloljeprodukter men även av lösningsmedelsrester, syror, batterier och lysrör.

Transporter

Huvuddelen av inkommande råvaror levereras med lastbil på väg 174 norrifrån. En del leveranser sker även med lastbåt på Guleskär. Här sker även utlastning av tunnor med lastbåt. All fordonstrafik till Guleskär leds genom centrala Kungshamn. Alternativ transportväg till Guleskär för att undvika tyngre transporter genom centrala Kungshamn har tidigare diskuterats inom ramen för kommunens planer men idag finns inga planer på att ändra detta trafikmönster.

Totalt genererar verksamheten idag 9 500 lastbilstransporter per år varav 4 150 utgörs av tomtransporter. Det motsvarar 25 lastbilsrörelser per dag genom Väjern (väg 174) och 21 genom Kungshamn. Verksamheten har normalt stängt fyra veckor på sommaren. I övrigt är fördelningen jämn under året även om en något ökad aktivitet normalt förekommer i oktober och november.

Buller

Buller från verksamheterna genereras i huvudsak från takplacerade ventilationsfläktar, kylkondensorer, godstransporter samt persontrafik till och från företaget. Hagabergsfabriken är belägen på så sätt att den ej ger upphov till störande buller. På Råvarucentralen har åtgärder tidigare vidtagits för att minska risken för bullerstörningar vid bostäder på Smögen. Kondensorererna är varvtalsreglerade. Efter detta innehålls riktvärdet 40 dB(A) vid närmaste bostäder på Smögen och uppe på berget ovan Bergrummet.

Interna transporter till och från Råvarucentralen och råvarutransporter bidrar till risken för bullerstörningar främst i centrala Kungshamn. Problem skulle kunna uppstå sommartid, då det är mycket folk i samhället, men vid den tiden på året förekommer endast ett fåtal transporter. Externa transporter till och från Hagaberg leds utanför Kungshamn, genom att istället gå igenom Väjern, där trafikbilden är mindre problematisk.

Risker

Det kan finnas vissa risker för påverkan på reningsverket vid eventuellt läckage eller spill vid tankar med ingredienser, syra och lut liksom vid felkopplingar eller

tekniska fel i produktionen eller vid rengöringen. Genom de försiktighetsåtgärder som är vidtagna har bolaget bedömt riskerna som små för att reningsverket kan påverkas så att kvaliteten i utgående avloppsvatten försämras. Vid eventuella haverier i reningsverket begränsas konsekvenserna av att flera system är dubblerade.

Riskerna för att brand skall uppstå bedöms inte som särskilt stora med denna typ av produktion, som dessutom underhålls väl och ständigt uppgraderas.

De gaspolymer som finns på Hagabergsanläggningen, som ej överstiger 50 ton, omfattas inte Sevesolagstiftningen. Konsekvenser vid allvarliga driftstörningar är att oförbränd gasol kan läcka ut till atmosfären. I händelse av driftstörningar där gasol läcker ut i sådan omfattning att risk för brand uppstår ska anläggningens övervakningsprogram larma driftpersonalen och åtgärder för att stoppa läckaget kommer snabbt att kunna sättas in.

När det gäller ammoniak har användningen drastiskt reducerats genom ett systematiskt arbete. Anläggningarna har delats upp i flera små enheter och varje enhet har en sekundär krets av annat köldmedel (glykol eller sprit). Vid ett eventuellt haveri är det bara mindre utsläpp som är tänkbara. Dessutom har det förebyggande underhållet ökat.

Vid en eventuell brand skulle utsläpp av släckvatten kunna medföra störningar på reningsverket.

Planerad verksamhet

Fabriksenheter

Verksamheten kommer fortsätta att bedrivas i befintliga lokaler och inriktas i huvudsak på likartade produkter, som tillverkas idag. Andelen förädlade produkter kommer att öka i ansökt verksamhet, vilket medför att andelen marina råvaror i produkterna kan komma att minska något jämfört med nuvarande verksamhet.

Arbetstider

Kapacitetshöjningen möjliggörs på Hagaberg genom större utnyttjande av de olika produktionslinjerna och ytterligare automatisering samt rationellare flöden. Driftstiden kommer att öka något på Hagaberg, med utökad skiftgång under veckorna, medan den totala tiden på dygnet som verksamhet pågår inte bedöms påverkas. På Råvarucentralen bedöms tiderna inte påverkas. Transporter föregår utan inskränkning dygnet runt hela veckan även om det mesta normalt sker på vardagar, dagtid.

Utsläpp till vatten från Hagaberg

Alternativ 1: I första hand avses flotationsreningen kompletteras med biologisk rening och rötning i Rena Havs planerade reningsverk och biogasanläggning på angränsande fastighet.

Alternativ 2: Innebär att befintlig rening med silning, fettavskiljning, luftning och kemisk fällning kompletteras och utökas med en biologisk rening. I detta alternativ transporteras moderlappar, slam och fiksrester till externa biogasanläggningar eller foder/fiskmjölsfabriker.

Utsläpp till vatten från Råvarucentralen

Om Rena Havs planerade anläggning byggs och Marenors anläggning ansluts till denna via en sjöförlagd ledning finns möjlighet att ansluta Bergrummet, Kryddblandningen och Tunntvätten via samma ledning.

Utsläpp till luft

Installationerna avseende luktreducering anpassas till eventuella processförändringar. I den mån det skulle behövas kommer befintliga ozon-aggregat att utökas till större kapacitet om belastningen ökar. Oberoende av vilket alternativ som kommer att väljas när det gäller avloppsrening kommer dessa anläggningar att förses med luktreducerande installationer.

Rökanläggningen med dess rökgasrenare klarar även den planerade utökningen av produktionskapaciteten i kaviarröken.

Bolaget har gjort en luktutredning som täcker hela verksamheten. Spridningsberäkningarna visar att miljön vid närmast boende kommer att uppfattas som luktfri (<0,5 luktenhet/m³) under 99 % av tiden, vid normal drift av anläggningen. Området med luktstyrkan >1 luktenhet/m³, d.v.s. lukttröskelvärdet, kommer enligt luktutredningen att vara begränsad till delar av det befintliga industriområdet.

Angående luktolägenheter från transporter så pumpas det mesta avfallet i slutna rörsystem till anläggningen. Avfall som transporteras med bil fraktas i slutna behållare, tankar eller på bilar som har ett slutet lastutrymme. Avseende nya råvaror kommer dessa att hanteras så att risken för luktolägenheter minimeras.

Resursanvändning (Råvaror, vatten, energi)

Råvaror

I ansökt verksamhet förväntas råvaruförbrukningen av marina råvaror öka till 25 000 ton marina råvaror. Ingredienser i produkterna kommer dessa också att öka men variera i användning beroende på typ av produkt till totalt ca 14 000 ton. Detta ger en total årsproduktionsvolym om 38 000 ton färdigprodukter. En ökning förväntas i använd tunnråvara men mängden kommer även i fortsättningen att hålla sig inom den tillståndsbegränsning om 160 000 tunnor eller 15 000 ton som finns idag.

Renvatten

Vattenförbrukningen förväntas öka på Hagabergsfabriken med ca 30 % vid full utbyggd produktion.

Energi

Bolaget arbetar kontinuerligt med energieffektiviseringar. Samtidigt finns det faktorer som medverkar till en ökad energiåtgång per ton. Vissa nya produkter är mer komplexa och kräver mer energikrävande processer. Totalt innebär detta att vid 40 % produktionsökning beräknas energiförbrukningen öka med ca 20 - 25 %. Viss kommande tillverkning kan komma att kräva mer energi per producerat ton genom att frysa råvaror först skall värmas och sedan kylas. Vid ansökt verksamhet förväntas en ökning av elförbrukningen från 13 GWh till 15,6 GWh.

Väljs lösningen med utsläpp av processavloppsvatten till Rena Hav (Alternativ 1) kan anläggningen tillföras varmvatten från biogasanläggningens el- och värmeenerering. Dessutom finns möjlighet att använda biogas och förbränna denna direkt i

pannorna på Hagaberg. Bolaget är i så fall beredd att elda med biogas. Kombibrännare för lägre tryck behöver då installeras. Energivärdet är lägre i biogasen varvid gasol måste användas vid hög konsumtion. Mängden biogas i nu planerad anläggning är inte tillräcklig för att täcka hela energibehovet men något extra gaslager behöver inte byggas utan det som planeras på Rena Hav är i så fall tillräckligt även för Bolaget.

Kemikalier

Vid en utökad produktion kommer användningen av städkemikalier öka i begränsad omfattning, eftersom man trots ökad skiftesgång endast kommer att städa en gång per dygn. När det gäller förbrukningen av fällningskemikalier i reningsverket är den beroende av processvattenavloppets karaktär.

Avfall

Verksamheten producerar stora mängder organiska restprodukter. Bolaget har vid flera tillfällen undersökt olika möjligheter att på ett ekonomiskt och miljömässigt sätt förbättra återvinningen av energi- och näringsvärden i dessa produkter. Den biogödsel som uppkommer i biogasanläggningar efter hantering av bolagets "fiskavfall" är näringsrik och mycket lämplig att återföra till jordbruket.

Transporter

Vid ansökt verksamhet med alternativ 1 (Rena Hav) beräknas antalet transporter öka från dagens 9 500 till 10 800 lastbilstransporter per år och i alternativ 2 (eget kompletterande reningsverk) till 12 000 lastbilstransporter per år. Det motsvarar 29 respektive 34 lastbilsrörelser per dag genom Väjern (väg 174) och 25 genom Kungshamn.

Buller

Vid ökad produktion kommer bulleremissionerna från ökade transporter genom samhällena Väjern och Kungshamn att öka, men bedöms ej medföra någon märkbar påverkan. Mängden övriga bullerkällor och drifttider påverkar ej i nämnvärd utsträckning.

Risker

Riskerna med verksamheten bedöms inte öka med ökad produktion tack vare ett gott förebyggande arbete och en god nödlägesberedskap.

Bästa möjliga teknik (BAT-krav)

För att stämma av huruvida verksamheten motsvarar kraven på Bästa tillgängliga Teknik (BAT) i enlighet med IED-direktivet görs jämförelse med de BREF-dokument som finns för Livsmedelsbranschen. Enligt referensdokumentet från augusti 2006 bör en processavloppsanläggning med flotation och kemisk fällning, som exempelvis arbetar med sill som råvara (sillfilétering) klara följande reningsgrader i %.

Reduktion i % (enligt referensdokument) vid avloppsanläggningar i jämförelse med nuvarande verksamhet och de båda sökta alternativen

Parameter	Reduktion i % (BREF)	Orkla 2013	Förväntat med Alt 1	Förväntat med Alt 2
COD	70-75	45*	95*	90*
Totalkväve	Ca 45	61	86	80
Totalfosfor	70-85	95	95	95

*/ Då inga värden för COD finns tillgängliga i % har antagits att det motsvarar värdena för TOC.

En verksamhet som arbetar med filéering av sill stämmer till vissa delar med bolagets verksamhet. Vid avstämning mot BREF enligt ovan (Alternativ 1 och 2) uppfylls kraven på avloppsbehandling i kommande konstruktion genom att anläggningen på Hagaberg innehåller rens-galler, flotation med kemisk fällning samt luftning och biologisk behandling. Dessutom omhändertas avfallet i en biogasprocess där det omvandlas till energi och biogödsel. Energin används åter i processen medan näringsämnen i avfallet återförs till det lokala jordbruket.

Avloppsbehandlingen på Råvarucentralen uppfyller kraven när merparten av processavloppet överleds till Omholmens reningsverk som har mekanisk, kemisk och biologisk rening.

I referensdokumentet finns även en rekommendation i en tabell för koncentrationer i utgående renat processvatten från en livsmedelsanläggning med en uppbyggnad som Rena Havs planerade konstruktion.

Reduktion i % (referensdokument) vid avloppsanläggningar

Parameter	Koncentration mg/l (BREF)	Orkla 2013	Förväntat med Alt 1	Förväntat med Alt 2
COD	< 125	2 750	250*	555*
Totalkväve	< 10	77	58	45
Totalfosfor	0,4-5	1,3	2,6	2,0
TSS (suspenderade ämnen)	< 50	50-60		< 50
Olja och fett	< 10	Ca 50		< 50**

*/ Värdet för COD har beräknats genom att multiplicera TOC-värdet ggr 3.

**/ Enstaka avvikelser kan förekomma beroende på vilken typ av råvara som används.

Vid en jämförelse med kraven enligt BREF avseende reningsgraderna så visar det sig att prestanda för den förväntade lösningen med Hagaberg och Rena Hav är goda. För COD, BOD och Fosfor ligger värdena i nivå med kraven och för kväve något över kraven.

För att minska halten kväve till 10 mg/l eller mindre jämfört med dagens utsläpp och vid nuvarande produktion kommer stora investeringar att få göras. För att ytterligare öka reningsgraden ca 10 % och sänka utsläppet av kväve till 40 mg/l krävs ytterligare efterreningssteg. Förknippade, förväntade tillkommande kostnader är ca 2 MSEK i investering och ca 0,5 MSEK i årliga driftskostnader. För att ytterligare halvera utsläppen och nå en utsläppsnivå om maximalt 10 mg/l krävs ytterligare utökade volymer i reningsstegen samt 2 reningssteg till, enligt nedan:

1. Efterdenitrifikationssteg, med dosering av extern kolkälla, exempelvis etanol.
2. Filteranläggning för att ytterligare reducera suspenderat material.

Båda dessa extra reningssteg är dyra i både investering och drift. Total miljöpåverkan kan möjligen också bli negativ, med tanke på extra transporter och produktion av etanol, samt ökad energianvändning och förbrukningsmaterial, filter etc. I tillägg är det så att dessa låga nivåer betyder ytterligare passning. För att klara detta som årsmedelvärde har Bolaget inte råd med många dagar med förhöjda värden. Dygnet runt passning kan bli nödvändigt för att säkra låga värden. Förknippade, förväntade tillkommande kostnader är ca 20 MSEK i investering och ca 3,5 MSEK i årliga driftskostnader, i tillägg till att total miljöpåverkan bör ifrågasättas.

För att sänka kvävehalterna till <10 mg/l ökar kraven på utrustning och precisionsnivå i driften. Eftersom Bolaget ser att 45 mg/l blir en utmaning, har Bolaget problem att dimensionera en anläggning som klarar <10 mg/l. En sak som står helt klart är att total miljöpåverkan för att rena till <10 mg/l bör ifrågasättas kraftigt. Filter, omrörning, kemikalier, tillskott av energi etc. för att klara de tuffare kraven motverkar till stor del eller överstiger den miljövinst som uppnås genom de lägre utsläppshalterna.

Miljökonsekvensbeskrivning

Nollalternativ

Nollalternativet motsvarar verksamheten såsom den bedrivs idag, inom ramen för gällande tillstånd, och med en produktion baserad på maximalt 18 000 ton marin råvara per år.

Alternativ lokalisering

Alternativ lokalisering har inte varit aktuellt att undersöka med tanke på att nuvarande lokalisering för befintlig verksamhet är mycket ändamålsenlig och en prövning av verksamheten har gjorts med slutliga villkor 2014. Använda produktionsmetoder är ändamålsenliga och rationella samt anpassade till dagens krav avseende bl.a. livsmedelshygien.

Sammanfattande bedömning av miljökonsekvenserna

Påverkan på miljö	Förändring för sökt verksamhet jämfört med nuvarande verksamhet
Lokalisering	Inga riksintressen för naturvård, friluftsliv eller kulturmiljövård berörs av lokaliseringen. Fastigheten på Hagaberg ligger redan på ett industriområde som är ianspråktaget sedan länge för storskalig industri, främst fiskberedning och bolaget har haft verksamhet här sedan 1970. Avståndet från fabriksanläggningen till närmaste bostadshus är cirka 70 meter, vilket bedöms vara skäligt, då verksamheten pågått länge och åtgärder vidtagits för att begränsa eventuella störningar. Fastigheten vid råvarucentralen har funnits sedan början av 50-talet.
Energibalans	En rad energibesparande åtgärder har vidtagits. En del av energibehovet kan täckas genom energi från den planerade biogasanläggningen. Denna drivs i sin tur av avfall (substrat) från bolaget med flera fiskberedningsindustrier.
Kemikalier	Kemikalier kommer att hanteras och förbrukas på anläggningen, främst för rening av processavlopp. Hanteringen kan ske på ett säkert sätt utan inverkan på miljön.
Transporter	Antalet tunga fordon till området kommer att öka. De flesta lastbilstransporter av ankommande gods kommer att ske via väg 174, vilken är väl anpassad för tung trafik samt har svängfiler i båda riktningar vid infarten/utfarten till den aktuella lokaliseringen. De transporter som går till bergumslagret använder samma väg. En del transporter sker med båt till Guleskär. Transporter mellan Berget och Hagaberg går med en mindre lastbil genom tätorten Kungshamn.
Utsläpp till luft	Utsläppen av växthusgaser minskar om biogasanläggningen byggs. I princip blir bolaget anläggning CO ₂ -neutral i ett sådant läge. Utsläppen av kolväte, NO _x , och partiklar har minskat då eldning sker med gasol. Truckar har dessutom försetts med katalysatorer.

Påverkan på miljö	Förändring för sökt verksamhet jämfört med nuvarande verksamhet
Lukt	Viss lukt kommer att uppstå. Genom att utforma och hantera anläggningen efter bästa praxis kommer uppkomst av lukt att begränsas. Luktutredning med tillhörande spridningsberäkningar visar på en luktfri miljö vid närmast boende, under 99 % av tiden, då luktreducerande åtgärder vidtas.
Utsläpp till vatten och mark	Spillvatten i processen leds åter in i reningsverket. Dagvatten från hus och tankar leds till reningsverket. Reningsverket släpper ut syreförbrukande substans, kväve och fosfor till salthavet.
Avfallshantering	Tillkommande mängder avfall är relativt små med undantag av slam, moderlakar och processvatten som är direkt produktionsrelaterat.
Buller	Ingen ökning av buller i närområdet.
Hushållning med naturresurser	Minskning av behovet av fossila energilag och konstgödsel genom produktion av förnybar energi och biogödsel baserat på organiskt avfall i anläggningen.
Hälsa	Utsläppen av kolväte, NOx, och partiklar minskar när producerad biogas ersätter el, olja eller gasol som bränsle.
Riksintressen, naturvård, friluftsliv, landskapsbild.	Ingen påverkan på riksintressen för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård. Den planerade verksamheten ligger i en anläggning som redan är byggd och placerad på ett befintligt industriområde. Landskapsbilden kommer inte att förändras.
Risker och nödlägen	Driftstörningar kan främst ske i avloppsreningsverk. Risk finns alltid för brand och utströmmande gaser. Riskanalyser och åtgärdsprogram uppdateras ständigt. Anläggningen har övervakningsprogram och larm för att åtgärder snabbt skall kunna sättas in.

Statusrapport

En statusrapport har upprättats. Den miljötekniska markundersökning som har utförts omfattade fyra provtagningspunkter i jord samt ett grundvattenrör på Hagaberg samt två provtagningspunkter i jord samt ett grundvattenrör vid Råvarucentralen. Vid skruvborrningen påträffades inget grundvatten och därför har inget vatten varit möjligt att provta/analysera inom ramen för denna undersökning. Svårighet att nå grundvatten var väntat, då området ligger på berg.

Slutsatser efter genomförd utredning var:

- Förhöjda halter över Naturvårdsverkets generella riktvärden för KM (Känslig Markanvändning) avseende oljefraktioner samt PCB har påträffats i tre punkter både vid verksamhetsområde Hagaberg respektive Råvarucentralen.
- Föroreningshalter över Naturvårdsverkets generella riktvärden för MKM (mindre känslig markanvändning) avseende tyngre alifater och PAH:er har påträffats i en punkt väster om huvudbyggnaden vid verksamhetsområde Hagaberg. Cancerogena PAH:er har påträffats i en halt som överstiger Avfall Sveriges haltgräns för farligt avfall. De uppmätta halterna beror sannolikt på läckage från en tidigare brännoljetank, som var placerad vid denna punkt från att verksamheten startade på 1970-talet och fram till ca 1990. Brännoljetanken saknade invallning och stod på en gräsbevuxen yta. Då verksamheten expanderade omkring år 1990 togs brännoljetanken bort utan misstanke om läckage i mark. Att föroreningshalter över MKM och över

haltgräns för Farligt Avfall, uppmätts ca 25 år efter att tanken togs bort tyder på att föreningen inte är spridningsbenägen utan troligtvis har stannat kvar i närområdet till utsläppspunkten.

- Bedömningen är att påträffad förening från tidigare oljetank inte behöver åtgärdas akut, då föreningen bedöms som inte spridningsbenägen. Eventuella markarbeten skulle medföra att spridningsrisken ökar. Om markarbeten planeras i framtiden, bör föreningens utbredning utredas.

Yttranden

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen anser att miljökonsekvensbeskrivningen kan godkännas och tillstånd kan lämnas till den ansökta verksamheten med de villkor som Länsstyrelsen föreslår. Tillståndet får tas i anspråk först när det vunnit laga kraft.

Verksamheten är förenlig med gällande planer och vad gäller val av plats i övrigt är det främst avståndet till bostäder samt recipienten för vattenutsläpp som kräver extra skyddsåtgärder. Närheten till boende med anledning av att verksamheten kan ge upphov till lukt samt buller från transporter.

Bolaget driver en IED-anläggning och kommer därmed att omfattas av kommande BAT-slutsatser oaktat ett nytt miljötillstånd. För fosfor och suspenderade ämnen ligger de redovisade utsläppsvärdena i nivå med nuvarande BREF-dokument medan värdena för olja och fett, totalkväve, BOD och COD ligger över de i BREF-dokumentet angivna värdena, framför allt avseende kväve. Såsom Länsstyrelsen tolkar ansökan ifrågasätter bolaget rimligheten i de utgående kvävehalter som förordas i BREF-dokumentet. Länsstyrelsen finner det lite märkligt att bolaget inte verkar ha någon plan för hur man ska kunna uppnå förväntade BAT-slutsatser eller i vart fall halter som ligger i närheten av de halter som i dagsläget anses motsvara BAT. En första draft av det nya BREF-dokumentet förväntas under kvartal 4 år 2016 så det är inte alltför avlägset. Kommande BAT-slutsatser kommer sannolikt att medföra att bolaget behöver vidta åtgärder även om det nya tillståndet inte skulle tas i anspråk.

Det är odiskutabelt att de åtgärder som bolaget föreslår kommer att minska totalbelastningen av näringsämnen till recipienten. Den ansökta verksamheten, oavsett alternativ, kommer inte att försvåra möjligheterna att uppfylla miljö kvalitetsnormen och utsläppet utgör därför inget hinder för att tillåta den sökta utökningen av bolagets verksamhet.

Länsstyrelsen anser att följande villkor bör meddelas för verksamheten.

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdena, tillsammans med bullerbidrag från Rena Hav Sverige AB, får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:

Helgfri måndag till fredag	kl. 07.00 -18.00	50 dB(A)
nattetid	kl. 22.00 -07.00	40 dB(A)
övrig tid		45 dB(A)

Momentana ljud nattetid (kl 22.00-07.00) får utomhus vid bostäder högst uppgå till 55 dB(A). De angivna ekvivalentnivåerna ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätning vid berörda bostäder (immissionsmätning). De ska baseras på den tidsperiod som anges i villkoret och beräknas för den tid som verksamheten pågår. Kontroll ska genomföras senast i samband med förstagångsbesiktningen och när tillsynsmyndigheten anser att kontroll är befogad.

3. Vägtransporter med tung trafik till och från verksamheten samt mellan bolagets olika verksamheter i Kungshamn får under perioden 1 juni till den 31 augusti endast bedrivas helgfri måndag-fredag kl. 07.00-18.00, dock får högst fem transporter per vecka ske på andra tider under helgfria vardagar. Tillsynsmyndigheten får efter anmälan vid enstaka tillfällen medge avsteg från detta krav.
4. Luftflöden innehållande luktande ämnen av betydelse för den totala luktbelastningen från anläggningen ska rensas i luktreningsutrustning som är dimensionerad och underhållen så att den totala luktbelastningen från anläggningen inte ger upphov till luktolägenheter i omgivningen.
5. Om luktolägenheter ändå uppstår till följd av verksamheten ska verksamhetsutövaren utreda orsaken till detta och efter samråd med tillsynsmyndigheten snarast vidta åtgärder för att motverka olägenheterna.
6. Luktreningsutrustningen ska vara utformad så att illaluktande luftströmmar kan tas omhand även vid underhållsarbeten och driftstörningar.
7. Utsläppet av kväveoxider från ångpanna 1 respektive ångpanna 2 får inte överstiga 150 respektive 350 mg NO_x (räknat som NO₂) per m³ normal torr gas vid 3 % O₂. Mätning bör ske minst en gång vart tredje år.
8. Dagvattenbrunnar inom områden där råvaror, kemiska produkter och farligt avfall hanteras ska vara tydligt markerade. Absorptionsmedel samt anordningar för att snabbt täta dagvattenbrunnarna ska finnas lätt tillgängliga och användas vid spill eller risk för spill.
9. Partiklar större än 5 mm ska avskiljas innan processavloppsvattnet leds till rening i internt eller externt reningsverk.
10. Vid produktionsmaskiner och påfyllnadsplatser av råvaror och tillsatser ska uppsamlingskärl finnas för omhändertagande av spill. Rens från fileterings-maskiner ska samlas upp i direkt anslutning till maskinerna.
11. Alla utgående flöden av processavloppsvatten ska mätas och registreras kontinuerligt.
12. Från **Hagaberg** får mängden organiskt material, totalfosfor och totalkväve i det samlade utsläppet som avleds till Rena Hav Sverige AB inte överstiga följande värden:

Parameter	Årsmedelvärde per driftdygn	Maximala värden enskilda driftsdygn
Avloppsvattenmängd (m ³ /driftsdygn)	675	1 000
TOC (kg/driftsdygn)	1 150	1 850
Totalkväve (kg/driftsdygn)	150	220
Totalfosfor (kg/driftsdygn)	25	36

Med enskilt driftdygn avses dygn, eller delar av dygn, då anläggningen är i drift och leder avloppsvatten till Rena Hav Sverige AB. Antalet driftdygn ska registreras.

Mängderna ska kontrolleras genom flödesproportionell provtagning under minst ett dygn per vecka. Begränsningsvärdet för enskilt driftdygn anses vara uppfyllt om 90 %

av antalet prover under året uppfyller ovan nämnda värden. Värdet för enskilt driftdygn får dock aldrig överskridas med mer än 50 %.

Rensgallret ska utgöra leveransgräns mellan Orkla och Rena Havs driftsansvar.

13. Från **Hagaberg** får årligen behandlas 170 000 m³ processavloppsvatten i det egna reningsverket. Mängden organiskt material, totalfosfor och totalkväve i det samlade utsläppet, inklusive obehandlat eller delvis behandlat avloppsvatten, som avleds till recipienten (via utloppsledning med koordinat 6473586, 279981 och bräddavlopp med koordinat 6476179, 280219), får från och med tre år efter att tillståndet vunnit laga kraft och tagits i anspråk inte överstiga följande värden:

Parameter		Årsmedelvärde per driftdygn	Maximala värden enskilda driftsdygn
Avloppsvattenmängd	(m ³ /driftsdygn)	675	1 000
TOC	(kg/driftsdygn)	90	185
Totalkväve	(kg/driftsdygn)	25	45
Totalfosfor	(kg/driftsdygn)	1	2

Dessförinnan ska följande värden gälla:

Parameter		Årsmedelvärde per driftdygn	Maximala värden enskilda driftsdygn
Avloppsvattenmängd	(m ³ /driftsdygn)	675	1 000
TOC	(kg/driftsdygn)	550	825
Totalkväve	(kg/driftsdygn)	35	55
Totalfosfor	(kg/driftsdygn)	1	2

Med enskilt driftdygn avses dygn, eller delar av dygn, då anläggningen är i drift och leder avloppsvatten till recipienten. Antalet driftdygn ska registreras.

Mängderna ska kontrolleras genom flödesproportionell provtagning under minst ett dygn per vecka. Begränsningsvärdet för enskilt driftdygn anses vara uppfyllt om 90 % av antalet prover under året uppfyller ovan nämnda värden. Värdet för enskilt driftdygn får dock aldrig överskridas med mer än 50 %.

14. Från **Bergrummet** får mängden organiskt material, totalfosfor och totalkväve i det samlade utsläppet som avleds till det kommunala avloppsreningsverket inte överstiga följande värden:

Parameter		Kvartal-medelvärde per driftdygn	Maximala värden per driftdygn enskilda månader
Avloppsvattenmängd	(m ³ /driftsdygn)	50	75
TOC	(kg/driftsdygn)	10	20
Totalkväve	(kg/driftsdygn)	5	10
Totalfosfor	(kg/driftsdygn)	2	5

Under perioden 15 juni till 15 augusti får utsläppet ske till recipient (via utloppsledning med koordinat 6474382, 280266). Utsläppet får under den perioden inte överstiga följande värden:

Parameter		Medelvärde per driftsdygn 15 juni-15 augusti
Avloppsvattenmängd	(m ³ /driftsdygn)	30
TOC	(kg/driftsdygn)	5
Totalkväve	(kg/driftsdygn)	2
Totalfosfor	(kg/driftsdygn)	1

Begränsningsvärden ska kontrolleras genom metod som fastställs i kontrollprogrammet.

15. Från **Tunntvätten** får mängden organiskt material, totalfosfor och totalkväve i det samlade utsläppet som avleds till det kommunala avloppsreningsverket inte överstiga följande värden:

Parameter		Kvartal-medel- värde	Maximala värden enskilda månader
TOC	(kg/driftsdygn)	20	30
Totalkväve	(kg/driftsdygn)	5	10
Totalfosfor	(kg/driftsdygn)	2	5

Begränsningsvärden ska kontrolleras genom metod som fastställs i kontrollprogrammet.

16. Från **Kryddningen** får mängden organiskt material, totalfosfor och totalkväve i det samlade utsläppet som avleds till recipient (via utloppsledning med koordinat 6474762, 280156) inte överstiga följande värden:

Parameter	Mängd (ton/år)
TOC	2
Totalkväve	0,4 t.o.m 2017, därefter 0,2
Totalfosfor	0,1

Begränsningsvärden ska kontrolleras genom metod som fastställs i kontrollprogrammet.

17. Flytande kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage inte kan nå dag- eller spillvattenledningar och så att förorening av mark, ytvatten eller grundvatten inte kan ske. Förvaringen ska ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att regnvatten kan tas omhand. Uppsamlingsvolymen inom respektive yta ska minst motsvara den största behållarens volym plus 10 % av övriga behållares volym. Absorptionsmedel ska finnas lättillgängligt vid förvaringsplatsen.
18. Bolaget ska i syfte att hushålla med energi särskilt optimera energianvändningen i verksamheten. Vid val av utrustning som använder elström ska väljas komponenter med så låg elförbrukning som möjligt.
19. Bolaget ska till tillsynsmyndigheten i god tid före en eventuell nedläggning av hela verksamheten inge en avvecklingsplan och ifråga om del av verksamheten en anmälan om nedläggningen. Om det finns behov får tillsynsmyndigheten efter anmälan föreskriva att en avvecklingsplan ges in.
20. Förstagångsbesiktning ska utföras av utomstående sakkunnig besiktningsförrättare senast tre månader efter att extern eller kompletterande intern reningsanläggning på Hagaberg tagits i drift. Tillsynsmyndigheten skall beredas möjlighet att delta vid besiktningsstillfället. Tillsynsmyndigheten får medge senareläggning av tidpunkten om särskilda skäl föreligger.
21. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att tillståndet tagits i anspråk eller det senare datum som tillsynsmyndigheten bestämmer. I kontrollprogrammet ska minst regleras hur provtagning av utsläpp till luft och vatten sker både vad avser provtagningsmetod, provtagningsfrekvens, förvaring av prover i

väntan på analys samt beräkning av årsutsläpp och hur kontroll av verksamhetens påverkan på vattenrecipienten sker. Av kontrollprogrammet ska även framgå ansvarsfördelning mellan Rena Hav AB och Orkla i de delar som berör de båda anläggningarna.

Delegationer

Länsstyrelsen anser att Miljöprövningsdelegationen bör överlåta åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende:

- D1. Tillsynsmyndigheten får medge att processavloppsvattnet från Bergrummet, Tunntvätten och/eller Kryddningen får avledas till reningsanläggning på Hagaberg.

Motivering av villkor

Villkor 2 - buller

Verksamheten ligger i anslutning till en planerad anläggning (Rena Hav Sverige AB) för produktion av biogas samt rening av processavloppsvatten från fiskberedningsindustrin. Om den byggs är det viktigt att buller från de båda anläggningarna kan begränsas så att den kumulativa ljudnivån från de båda anläggningarna kan begränsas så att Naturvårdsverkets rekommenderade ljudnivåer kan innehållas. Bullervillkoret inkluderar även transporter inom verksamhetsområdet vilket har förtydligats i villkoret.

Villkor 3 - transporter

Bolaget har yrkat på att vägtransporter inte ska begränsas i tid. Bolagets andel av tunga transporter genom Kungshamn respektive genom Väjern utgör idag ca 5 respektive ca 7 %. Ökningen i ansökt verksamhet jämfört med idag uppgår till en eller ett par %. De främsta problemen med bullerstörningar från transporter kan framför allt förväntas sommartid när det är mycket folk i rörelse. Då verksamhetens transporter sker i närheten av bostäder är det viktigt att vägtransporter med lastbil, i vart fall under sommartid, begränsas så att dessa transporter huvudsakligen sker på helgfri måndag-fredag mellan kl. 07.00 och 18.00. Länsstyrelsen anser att denna begränsning bör gälla från första juni till sista augusti. Enstaka transporter utanför den aktuella tidsramen är rimligt att tillåta. Vid enstaka tillfällen utöver detta ska avsteg kunna medges av tillsynsmyndigheten om det periodvis föreligger särskilda skäl.

Villkor 7 - utsläpp från ångpannor

Länsstyrelsen föreslår villkor med begränsningsvärden för utsläpp av kväveoxid till luft de två största pannorna som har en märkeffekt om 6,6 MW (gasol) respektive 3,5 MW (Eo1). Värdena motsvarar de villkorsvärden som Bolaget yrkat på men är omräknade från mg/MJ till mg/m³ normal torr gas vid 3 % O₂. Länsstyrelsen har använt EU:s direktiv om medelstora förbränningsanläggningar, vilket inte har implementerats i svensk lagstiftning, som vägledning och anser att bolagets villkorsförslag avseende reservpannan (ångpanna 2) är rimligt trots att det är högre än vad EU-direktivet anger för pannor mellan 1-5 MW. Detta eftersom panna 2 är en reservpanna som bara används vid driftstörningar eller underhållsåtgärder på panna 1 och således förväntas ha förhållandevis få driftstimmar per år.

När EU-direktivet implementeras i svensk lagstiftning kommer den att gälla även om tillståndsvillkoren för anläggningen anger mildare värden. Det kan inte uteslutas att det kommer införas någon form av undantag för pannor med få driftstimmar.

Länsstyrelsen anser heller inte att det är motiverat med något särskilt villkor för den mindre reservpannan (panna 3) på 1,45 MW men vill påtala att även den kan komma att omfattas av kommande utsläppskrav då direktivet gäller alla förbränningsanläggningar över 1 MW.

Villkor 9 - rensgaller

Bolaget har yrkat på att nuvarande villkor som lyder ”*Golvbrunnar och golvrännor i beredningslokaler ska vara försedda med lock eller silkorgar med högst 5 mm stora perforeringar eller slitsar*” ska fortsätta gälla. Detta trots att det av den senaste besiktningsrapporten (Askengren & Co 2015-12-21) framgår att anläggningen inte är utformad i enlighet med villkoret. Alltför små perforeringar orsakar tätning och vattensamlingar i beredningslokalerna. Syftet med nuvarande villkor uppnås istället genom att rensgaller finns innan reningsverket vilket rensar bort partiklar över 1 mm, därmed hamnar inte större partiklar i reningsverk eller ut till recipient.

Länsstyrelsen anser att det ska finnas ett villkor som syftar till att större partiklar inte avleds till reningsverket men att den tekniska lösningen för hur detta ska ske inte bör fastställas i villkoret. En annan formulering av villkoret föreslås därför. Villkoret gäller samtliga anläggningar.

Villkor 12 - utsläpp till Rena Hav

Bolaget yrkar som alternativ 1 att processavloppsvattnet avleds till Rena Havs planerade anläggning vilken meddelades tillstånd i beslut den 4 februari 2016. Rena Havs tillstånd har dock inte vunnit laga kraft utan har överklagats till mark- och miljödomstolen. Tillståndet är även förknippat med ett krav att det inte får tas i anspråk förrän en ny detaljplan har antagits och vunnit laga kraft. Detaljplanen antogs den 18 februari 2016 men har också överklagats och därmed inte vunnit laga kraft. Det är således oklart när eller ens om Rena Havs anläggning kommer till stånd. Om Rena Havs anläggning byggs har Länsstyrelsen inget emot att Orklas avloppsvatten avleds dit i enlighet med Bolagets yrkande.

Länsstyrelsen anser att bolagets yrkade villkor avseende utsläppsmängd till Rena Havs anläggning huvudsakligen kan godtas då det är i enlighet med de beräkningar som legat till grund för dimensioneringen av Rena Havs anläggning. Länsstyrelsen anser dock att det yrkade årsmedelvärde för TOC ska sänkas från 1 250 till 1 150 kg/driftsdygn. Det av bolaget yrkade värdet skulle, med angiven reningsgrad på 95 % i Rena Havs anläggning, medföra att Orkla intecknar 96 % av Rena Havs tillåtna utsläpp av TOC trots att Leröy och Marenors bidrag av TOC utgör ca 10 %.

Länsstyrelsen anser att detaljer om när och hur prover ska tas ut och hanteras samt hur årsmedelvärde ska beräknas ska hanteras i kontrollprogrammet istället för, som bolaget yrkat, anges i villkoret.

Villkor 13 – utsläpp efter egen kompletterande rening

Med tanke på att frågan om utökad rening redan utretts under närmare tio år anser Länsstyrelsen att bolaget bör ges en tidsfrist på maximalt tre år från att tillståndet om utökad produktion tagits i anspråk (och vunnit laga kraft) innan utökad rening ska finnas på plats, antingen via Rena Hav eller via egen kompletterande biologisk rening. Detta ska slås fast i villkoret.

Vad gäller villkorade mängder i alternativ 2 (egen rening) så har Bolaget yrkat på mängder som kan beräknas genom att antingen ta yrkade maxvärden under enskilt dygn multiplicerat med 250 driftdygn eller genom att ta yrkade årsmedelvärden

multipliserat med 365 driftsdygn. Länsstyrelsen anser att Bolagets yrkade villkor är för generösa och föreslår istället villkor framtagna genom bolagets yrkade årsmedelvärden multiplicerat med 250 driftsdygn. Högre halter kan accepteras under enskilda driftsdygn i enlighet med bolagets yrkande. Med enskilda driftsdygn avses exceptionella händelser och villkoret ska inte tolkas som att maxvärdet för enskilda driftsdygn kan återopas flera gånger i månaden.

Länsstyrelsen anser att de högre villkorsvärden som finns i nuvarande tillstånd (villkor 18), mätt som årsmedelvärden per driftsdygn, kan accepteras fram till att en kompletterande reningsanläggning för biologisk rening tagits i drift. Länsstyrelsen anser att ett sådant villkor även ska kompletteras med maxvärden som tillåter 50 % högre värden för enskilda driftsdygn.

Villkor 14 - utsläpp från Bergrummet

Bolaget har yrkat på att nuvarande villkor för Bergrummet ska fortsätta gälla. Med tanke på att det kommunala reningsverket är hårt belastat finns skäl att sänka villkoren för kvartalsmedelvärden. Av de uppgifter som finns redovisade i MKB:n samt i de senaste årens miljörapporter finns en mycket god marginal upp till nu gällande villkor och det bedöms rimligt att bolaget ska kunna klara de föreslagna villkorsvärdena även om produktionen ökar. Länsstyrelsen föreslår att de halter för kvartalsmedelvärden i nuvarande villkor 20 bör sättas som maximala värden under enskilda månader för att ytterligare ge bolaget en viss marginal.

Samma resonemang gäller för de två sommarmånader per år som utsläpp tillåts ledas direkt till recipient. Enligt miljörapporter klarar bolaget utsläppen med mycket god marginal varför det finns skäl att sänka villkoren med tanke på recipientens känslighet för näringsämnen.

Villkor 15 - utsläpp från Tunntvätten

Bolaget har yrkat på att nuvarande villkor för TOC ska fortsätta gälla. Bolaget har uppgett att produktionen i Tunntvätten inte ska öka jämfört med nuvarande tillstånd. Till skillnad från hanteringen i Bergrummet och Kryddningen bedöms det svårare att genom interna åtgärder i form av städning och avskiljning av större partiklar sänka halten TOC i Tunntvätten. Av de miljörapporter som granskats framgår att villkoret ligger på gränsen av vad Bolaget klarar (t.ex. var högsta kvartalsmedelvärde för år 2015 19,3 kg/dygn jämfört med gällande villkor på 20 kg/dygn). Länsstyrelsen anser därför att villkorsvärdet kan stå kvar men att det även bör kompletteras med maximala värden enskilda månader för att ge en viss marginal till begränsningsvärdet. Länsstyrelsen anser också att villkor för utsläpp av kväve och fosfor bör regleras i villkor. Av granskade miljörapporter framgår att föreslagna villkor bör kunna innehållas.

Villkor 16 - utsläpp från Kryddningen

Bolaget har yrkat på att villkorsvärden från Kryddningen ska mer än dubblas jämfört med vad som gäller enligt nuvarande tillstånd. Nuvarande villkor för kryddningen är bara lite drygt 2 år gammalt och bolaget har uppgett att produktionen i Kryddningen inte ska öka jämfört med nuvarande tillstånd.

Länsstyrelsen anser för det första inte att recipienten tillåter ökade mängder näringsämnen. För det andra har inte bolaget motiverat en sådan kraftig höjning med mer än att det krävs ”större investeringar” och att det därför vore bättre att avvakta en eventuell framtida ledning från andra fiskindustrier till Rena Hav till vilken Orkla då kunde koppla in sig. I beslutet om slutliga villkor från den 27 februari

2014 (Dnr 551-30725-2012) framgår att vissa åtgärder i Kryddningen kvarstod, bl.a. att förbättra möjligheter till torr uppsamling av fiskrester varför det bedöms möjligt att vidta visst förbättringsarbete. Såsom nämnts ovan är det oklart om Rena Havs anläggning blir av varför Länsstyrelsen anser att Orkla måste ta ett ansvar för utsläppen från Kryddningen minskar oavsett om Rena Havs anläggning kommer till stånd eller inte. Länsstyrelsen kan dock medge att nuvarande villkor för TOC som gäller fram till och med år 2017 får fortsätta gälla och medger således en mildring av nuvarande villkor i den delen.

Villkor 18 – energi

Bolaget har uppgett att energibesparingsåtgärder ständigt övervägs och att energi-effektiviseringsprogram startas med jämna mellanrum. Länsstyrelsen anser att det finns skäl att föreskriva ett villkor som syftar till att säkerställa att framtida inköp av utrustning som använder elström, t.ex. pumpar och ventilation, ska ske efter en bedömning hos bolaget som särskilt tar hänsyn till olika utrustningars energiklasser.

Av Naturvårdsverkets föreskrift om miljörapport (NFS 2006:9) följer att bolaget ska redovisa hur villkoren i tillståndet uppfyllts. Av en sådan redovisning bör framgå vilken ny elutrustning som köpts in under året samt dess energiprestanda. Om bolaget köpt in utrustning som inte har den bästa energieffektiviseringsklassen ska skälen till det tydligt motiveras.

Villkor 21 – kontrollprogram

Länsstyrelsen har föreslagit att vissa uppgifter om vad som ska ingå i kontrollprogrammet ska regleras i villkor. Den exakta utformningen av ett kontrollprogram sköts dock bäst genom ett samarbete mellan bolaget och tillsynsmyndigheten inom ramen för tillsynen.

Utöver de i villkoret fastslagna innehållit anser Länsstyrelsen att ett kontrollprogram ska upprättas för att följa upp eventuell påverkan i recipienten. Relevanta parametrar att undersöka är bottenfauna och syrehalter i området samt miljögifter i biota (t.ex. i musslor) och sediment. Orkla Foods Sverige AB är medlemmar i Bohuskustens Vattenvårdsförbund. Då förbundet bland annat har möjlighet att samordna särskilda undersökningar som efterfrågas av medlemmarna bedömer Länsstyrelsen att det finns möjlighet för Orkla att via sitt medlemskap i förbundet initiera undersökningar av relevanta parametrar i förbundets kustkontrollprogram som kan användas som underlag i uppföljning av recipienten. Det är viktigt att standardiserade metoder som går att följa upp samt går att jämföras med underlag från annan övervakning i området används vid kontrollerna.

Bolagets bemötande av yttranden

Bolaget har uppgett att man accepterar Länsstyrelsens förslag till villkor undantaget villkor 3 om transporter där man lämnar följande synpunkter:

För att kunna stänga stora delar av fabriken under semesterperioden, och samtidigt kunna leverera produkter till våra konsumenter behöver de producera fler linjer på två skift under juni månad.

Två skift innebär produktion mellan (05.30 till 00.10). Under den perioden blir det fler tidigare transporter till och från fabriken innan klockan 07.00, samtidigt som vi

minimerar transporter under juli månad. Om vi kan tidigarelägga tiden för undantagen (05.00-18.00), samt ytterligare en fri körning per dygn så kan de möta upp villkoret.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljökonsekvensbeskrivning

Bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Miljöprövningsdelegationen finner att inlämnad miljökonsekvensbeskrivning efter gjorda kompletteringar uppfyller kraven och kan godkännas enligt 6 kap. 9 § miljöbalken.

Statusrapport enligt industriutsläppsförordningen

En statusrapport har getts in i samband med tillståndsansökan. Miljöprövningsdelegationen bedömer att innehållet i statusrapporten efter gjorda kompletteringar uppfyller kraven i 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen.

Tillåtlighet

Val av plats

Verksamheten på platsen har bedrivits sedan snart 50 år tillbaka. Verksamheten strider inte mot gällande detaljplan och är förenlig med kommunens översiktsplan. Närmaste bostad finns ca 70 m från anläggningen. Närboende har inte framfört några synpunkter efter kungörelsen av ansökan.

Verksamheten innebär inte risk för påtaglig skada på något riksintresse för naturvård eller annat ändamål. Det finns inga Natura 2000-områden eller andra skyddade markområden som påverkas av anläggningen.

Miljöprövningsdelegationen anser att verksamheten uppfyller de krav som i miljöbalken ställs på en lämplig lokalisering och att det inte föreligger några hinder ur lokaliseringssynpunkt mot att lämna tillstånd till verksamheten.

Miljö kvalitetsnormer

Processavloppsvatten från verksamheten på Hagaberg avleds till recipienten Kungshamnns södra skärgård efter intern rening. Vattenförekomsten (SE582147-111771) bedöms ha Måttlig ekologisk status bland annat på grund av problem med övergödning. För att uppnå god status krävs bland annat ökad kväverening vid ortens fiskberedningsindustrier.

I ansökt verksamhet blir utsläppspunkten densamma men rening kommer antingen att ske i egen, kompletterande reningsanläggning, eller via en helt ny reningsanläggning i Rena Hav Sverige AB:s regi.

Oavsett valt reningsalternativ kommer utsläppen av COD, kväve, fosfor och i viss mån även suspenderade ämnen och olja/fett att minska jämfört med nuvarande utsläpp. Med de begränsningar som görs i tillståndet och utformningen av villkoren i

detta beslut bedöms inte verksamheten medföra risk för försämring av ytvattenförekomstens status eller att förutsättningarna för att uppnå god status äventyras.

Industriutsläppsförordningen

I samband med en tillståndsprövning av en sådan verksamhet som omfattas av bestämmelserna i Industriutsläppsförordningen ska, i det fall inga beslutade BAT-slutsatser finns, prövningsmyndigheten använda befintliga BAT-referensdokument som referens. Detta framgår av 3 § i industriutsläppsförordningen (2013:250).

Den ansökta verksamheten är en industriutsläppsanläggning enligt 1 kap 2 § industriutsläppsförordningen och 5 kap 18 § miljöprövningsförordningen (2013:251). Några BAT-slutsatser har ännu inte fastställts för den ansökta branschen. Det BREF dokument som är aktuellt för den sökta verksamheten är "Food, drink and milk industries" från augusti 2006.

Bolaget har redogjort för att den teknik de valt vid alternativet egen kompletterande rening kommer att ha en bättre reduktionsgrad än vad som föreskrivs i aktuellt BREF dokument. Däremot kommer inte de förordade halterna att kunna innehållas vad gäller COD, BOD₅ och totalkväve. För att nå de rekommenderade halterna krävs investeringskostnader motsvarande 20 MSEK per år och till det tillkommer årliga driftskostnader på 3,5 MSEK.

Den preliminära tidplanen är att BAT-slutsatser för branschen kommer att beslutas inom ett år och dessa kommer då att bli bindande för bolaget.

Miljöprövningsdelegationen gör bedömningen att den teknik som valts i huvudsak ligger i linje med de grundläggande kraven på bästa tillgängliga teknik enligt det aktuella BREF dokumentet. Mera långtgående krav på rening kan vara nödvändigt för att uppfylla utsläppsnivåerna i BREF-dokumentet t.ex. kväverening, filtrering etc, men det måste bedömas om det är skäligt utifrån förutsättningarna i varje enskilt fall. I det här fallet saknas underlag för att besluta om införande av ytterligare reningsåtgärder. Vad kommande BAT-slutsatser blir är ännu oklart men Bolaget har visat att även om kostnaderna är höga så finns de tekniska möjligheterna att med kompletterande reningsteknik ytterligare sänka utsläppshalterna om kommande BAT-slutsatser kräver det.

Villkor

Länsstyrelsens förslag till villkor, framför allt avseende utsläpp till vatten, är genomgående strängare, i vissa fall mycket strängare, jämfört med bolagets yrkande. Miljöprövningsdelegationen delar i huvudsak de bedömningar med förslag till villkor för verksamheten inklusive de motiveringar som framgår av Länsstyrelsens yttrande. Bolaget har heller inte motsatt sig de av Länsstyrelsens föreslagna villkoren, undantaget villkor 3.

Bolagets yrkande om att tillståndet ska gälla med dagens villkor under en övergångsperiod medges inte vilket bolaget inte heller motsatt sig.

Mot bakgrund av bolagets bemötande av Länsstyrelsens föreslagna villkor 3 samt vad som i övrigt framkommit i ärendet gör Miljöprövningsdelegationen följande ändringar, kommentarer och särskilda överväganden utöver vad som tidigare framförts av Länsstyrelsen.

Villkor 3

Länsstyrelsen har föreslagit ett villkor som begränsar transporter till och från verksamheten till enbart dagtid under sommarmånaderna juni t.o.m. augusti men med viss möjlighet för tillsynsmyndigheten att tillåta ett begränsat antal transporter på övriga tider. Bolaget har motsatt sig att transporter inte får ske före kl 07 då vissa transporter behöver ske dessförinnan vid tvåskift.

Vid tvåskift startar produktionen kl 05.30 vilket medför att det då behöver finnas tillgång till färska råvaror som levererats dessförinnan. Eftersom verksamheten är arbetar med marina råvaror i form av färsk fisk m.m. som kommer in till hamnarna tidigt på morgonen för vidare transport till mottagarna behöver regleringen av transporttider i villkoret anpassas till hela transportkedjan av färska råvaror. Det blir ändå en skärpning jämfört med tidigare då reglering av transporttider inte funnits med i tidigare tillstånd för verksamheten.

Miljöprövningsdelegationen instämmer i att det föreslagna villkoret medför en begränsning av verksamheten i alltför stor utsträckning och medger Bolagets förslag till justeringar av villkor 3.

Villkor 4 - 6 (luktreducerande åtgärder)

Vad gäller lukt kan man räkna med att behandling av organiskt material alltid ger upphov till viss lukt, därav den störningszon som finns omnämnd i översiktsplanen. Klagomål på dålig lukt förekommer också sporadiskt då lukstötter kan uppkomma. Speciellt märks detta om det är ogynnsam väderlek med stiltje. Bolaget har i ansökan redogjort för de mest betydande luktkällorna samt gjort vissa åtaganden (se ovan) kopplade till åtgärder för att förhindra lukt från anläggningen.

Bolaget har även angett att installationerna avseende luktreducering kommer att anpassas till eventuella processförändringar. Vid upphandling av ny utrustning eller komplettering av befintlig utrustning som kräver luktreducerande åtgärder/rening är det, enligt Miljöprövningsdelegationens bedömning, viktigt att redan tidigt i upphandlingsprocessen lyfta dessa frågor. Att luktutrustning upphandlas/uppförs med rätt dimensionering vad gäller flöden och rätt teknik för den typ av luktande ämnen det är fråga om är en förutsättning för att klara nu meddelande villkor.

Villkor 12 a och b (Processavloppsvatten)

För rening av processavloppsvatten finns två alternativ. Miljöprövningsdelegationen väljer att ange villkoren för processavloppsvatten som 12 a och b för att tydliggöra att det handlar om två alternativa villkor för samma fråga.

Villkor 12 b i detta beslut har förtydligats så att det framgår att med det egna reningsverket avses det utbyggda reningsverket enligt ingiven ansökan dvs inklusive biologisk rening. Utsläppsnivåerna som anges i villkoret avser förhållandena vid maximal produktion. Bästa teknik ska tillämpas oavsett produktionsnivå och utsläppen ska ständigt hållas så låga som möjligt.

Miljöprövningsdelegationen anser att båda alternativen är tillräckligt bra belysta för att slutliga villkor ska kunna meddelas. Såsom rättsläget är just nu, dvs när det inte finns någon lagakraftvunnen dom för varken Rena Hav eller den detaljplan som dessutom är ytterligare en förutsättning för att Rena Havs beslut ska vinna laga kraft, är det oklart om alternativ 1 kommer att bli verklighet. I dom den 10 november 2016, mål nr M 1213-16, har emellertid mark- och miljödomstolen fastställt tidigare meddelat tillstånd till Rena Hav. Tillståndet förutsätter dock att en

detaljplan som stödjer den tillståndsgivna anläggningen har antagits och vunnit laga kraft.

Miljöprövningsdelegationen instämmer i Länsstyrelsens bedömning om att kommande BAT-slutsatser sannolikt kommer att medföra att bolaget behöver vidta ytterligare åtgärder för att klara BAT-slutsatserna men bedömer ändå att vad som redovisats i ansökan ligger i nivå med vad som kan betraktas som grundläggande krav på bästa teknik i dagsläget.

Det är också positivt för havsmiljön att oavsett alternativ för rening av processavloppsvatten så kommer totalbelastningen av näringsämnen till recipienten att minska.

Villkor 16 (Kemikaliehantering)

Villkoret har utformningen av ett standardvillkor. I detta fall vill Miljöprövningsdelegationen särskilt påtala villkorets betydelse vad gäller Bolagets hantering av baser. Detta eftersom det i arbetet med statusrapporten har noterats höga pH-värden i marken på samtliga berörda fastigheter, men speciellt höga (pH 9,6) har uppmätts runt huvudbyggnaden vid verksamhetsområde Hagaberg där stora mängder basiska kemikalier används. Detta gäller i viss mån även för området i anslutning till Tunn-tvätten. Diffust läckage av dessa basiska ämnen kan vara orsaken till de förhöjda pH-värdena i markproven.

Villkor 18 (Markarbeten)

Av de markprover som utförts inom ramen för statusrapporten har det framkommit att det finns markföroreningar inom området, troligen från tidigare oljetank. Föroreningen bedöms inte vara spridningsbenägen men eventuella markarbeten skulle medföra att spridningsrisken ökar. Det finns därmed anledning att bolaget kontaktar tillsynsmyndigheten angående behov av skyddsåtgärder och eventuellt ytterligare utredningar innan markarbeten utförs.

Villkor 20 (Förstagångsbesiktning)

I detta fall finns det skäl att förskriva att förstagångsbesiktning dels ska ske av verksamheten senast sex månader efter att tillståndet tagits i anspråk men även efter att avloppsvattnet börjat avledas, antingen till Rena Hav eller via egen kompletterande rening. Det kan ta flera år innan en ny eller kompletterad reningsanläggning finns på plats. Därför är det lämpligt att förstagångsbesiktningen görs i två steg.

Igångsättningstid

Enligt 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken ska i tillstånd anges den tid inom vilken igångsättandet av miljöfarlig verksamhet ska ha skett. Av 24 kap 2 § miljöbalken följer att tillståndet förfaller om tillståndshavaren inte iakttar de bestämmelser som har meddelats i tillståndet om den tid inom vilken igångsättning ska ha skett.

I publikationen ”Miljöbalken. En kommentar” (Bertil Bengtsson m.fl., del II, s 22:42c, supplement 12, maj 2013) anges att motivet för att en igångsättningstid ska anges är att det tillstånd som lämnas ska bygga på att bästa möjliga teknik tillämpas. När det gäller miljöfarliga verksamheter anges det vidare att bestämmelsen främst syftar på fall som gäller nyetablering eller sådana ändringar som förutsätter byggnadsåtgärder. Avser tillståndet en ändring som inte kräver någon form av

byggnadsåtgärd eller motsvarande anges att någon igångsättningstid inte torde behöva anges.

I detta aktuella fall är det fråga om rening av processavloppsvatten genom antingen avledning till en helt ny anläggning eller komplettering av befintlig reningsanläggning med ett biologiskt reningssteg. Såsom Länsstyrelsen påtalat har frågan om utökad rening redan utretts under en tioårsperiod. Konsekvensen av att inte meddela någon igångsättningstid för tillståndet skulle kunna bli att den kompletterande reningen enligt villkor 12 b inte blir av inom överskådlig tid. I och med den igångsättningstid som anges i beslutet kommer det att ta maximalt fem år från att beslutet vunnit laga kraft till en sådan anläggning finns i drift, i annat fall kan en utökning av produktionen inte ske med mindre än att det sker en ny prövning.

Verkställighet

Ett verkställighetsförordnande får meddelas när det finns skäl till detta. Det framgår av MB 22 kap. 28 § jämte 19 kap. 5 § punkt 12.

Ett verkställighetsförordnande är ur processuell synvinkel ett undantag från huvudregeln att ett lagakraftvunnet avgörande ska avvaktas innan ett tillstånd får tas i anspråk. Det ankommer på verksamhetsutövaren att påvisa konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande och ange vilka beaktansvärda nackdelar som är förknippade med att tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart och vad som kan bli följden av att verksamheten förskjuts framåt i tiden. Verksamhetsutövarens intresse måste med viss marginal väga tyngre än de intressen som talar för att ett lagakraftvunnet avgörande bör föreligga innan verkställighet får ske. Särskild hänsyn ska tas till de skador på miljön som kan uppstå om tillståndet omedelbart tas i anspråk och de möjligheter som finns att läka sådana skador om tillståndsbeslutet upphävs eller ändras. (Se NJA 2012 s. 623).

Bolagets motiv till att det ska meddelas ett verkställighetsförordnande anges vara att produktionstagits över från andra enheter och att en omstrukturering har gjorts i Bolaget. Vad bolaget anfört utgör inte skäl för att meddela verkställighetsförordnande.

Övriga överväganden

Bolaget har i ansökan angett att man är beredd att så långt möjligt övergå till biogas i det fall Rena Hav bygger en biogasanläggning i anslutning till Orklas anläggning. Miljöprövningsdelegationen har övervägt att meddela ett särskilt villkor som styr bolagets användning mot förnybara energikällor men har kommit fram till att de krav som redan finns i Miljöbalkens allmänna hänsynsregler (2 kap 5§) är tillräckligt.

Miljöprövningsdelegationen vill särskilt uppmärksamma sökanden på att de förändringar i form av byte till andra brännare eller liknande som kan bli följden vid ett bränslebyte kan vara en sådan ändring som tillsynsmyndigheten ska informeras om.

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen anser sammanfattningsvis att verksamheten, om föreskrivna villkor iaktas, går att förena med målen för miljöbalken och de allmänna

hänsynsreglerna samt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna. Tillstånd ska därför lämnas för verksamheten.

Information

Detta tillstånd befriar inte bolaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Ändrade ägarförhållanden ska, enligt 32 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), snarast möjligt meddelas tillsynsmyndigheten av den nya verksamhetsutövaren.

Miljöprövningsdelegationens prövning av verksamheten omfattar endast bestämmelserna i 9 kap. miljöbalken och omfattar inte åtgärder som kräver tillstånd eller anmälan för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Sprängning, grävning eller vatten- och rörläggning inom vattenområden är exempel på åtgärder som är vattenverksamhet.

Alla som bedriver eller har bedrivit en miljöfarlig verksamhet har ansvar för efterbehandling av mark- och vattenområden samt byggnader och anläggningar som är förorenade. Den som äger eller brukar en fastighet ska genast underrätta tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta framgår av 10 kap. miljöbalken.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt, se bilaga 2.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har deltagit Martin Jansson, ordförande och Birgitta Alexandersson, miljösakkunnig. Ärendet har beretts av Marika Lundmark, miljöhandläggare.

Martin Jansson

Birgitta Alexandersson

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför underskrifter.

Bilagor:

1. Översikt över verksamhetsområdena
2. Hur man överklagar till Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen.

Sändlista:

Agneta.stenberg@orklafoods.se

Naturvårdverket (registrator@naturvardsverket.se)

Havs- och vattenmyndigheten (havochvatten@havochvatten.se)
Miljönämnden i mellersta Bohuslän (miljoenheten@sotenas.se)
Sotenäs kommun – vatten och avlopp (registrator.kommun@sotenas.se)
Bohuskustens vattenvårdsförbund (info@bvvf.se)
Länsstyrelsen i Västra Götalands län, vastragotaland@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen

MPD (Martin Jansson, Birgitta Alexandersson)
Miljöskyddsavdelningen (Marika Lundmark, Maria Hill, Monika Lind, Elisabeth Lindqvist)

Innehållsförteckning

Beslut	1
Villkor	1
Igångsättningstid.....	6
Verkställighet	6
Återkallelse av tidigare beslut.....	6
Kungörelsedelgivning.....	6
Redogörelse för ärendet.....	6
Bakgrund	6
Tidigare tillståndsbeslut.....	7
Samråd	9
Ärendets handläggning	9
Klassificering av verksamheten.....	9
Ansökan med yrkanden, åtaganden och förslag till villkor	10
Yrkanden	10
Förslag till villkor	10
Bolagets beskrivning av verksamheten	14
Lokalisering	14
Befintlig verksamhet	15
Planerad verksamhet	19
Miljökonsekvensbeskrivning.....	23
Statusrapport	24
Yttranden	25
Länsstyrelsen.....	25
Motivering av villkor	29
Bolagets bemötande av yttranden	32
Miljöprövningsdelegationens bedömning	33
Miljökonsekvensbeskrivning.....	33
Statusrapport enligt industriutsläppsförordningen.....	33
Tillåtlighet	33
Villkor	34
Igångsättningstid.....	36
Verkställighet	37
Övriga överväganden.....	37
Sammanfattande bedömning	37
Information	38
Hur man överklagar.....	38

Översikt över verksamhetsområdena

Fastighetsgränser är ungefärliga.

Hagaberg

Råvarucentralen

Råvarucentralen, uppdelat på Bergrummet (A), Tunntvätten (B) och Kryddningen (C).

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län har den 18 november 2016 med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932) förordnat att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar härfter införas i Post- och Inrikes Tidningar samt ortstidningarna Bohusläningen, Göteborgs-Posten och Lysekils-Posten.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen, (adressen framgår av beslutet) och hos kommunkansliet i berörd kommun.

Delgivning anses ha skett när två veckor förflutit från dagen för detta beslut, om kungörande och övriga föreskrivna åtgärder skett i rätt tid.

Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut

Var ska beslutet överklagas?

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Adressen framgår av beslutet.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar länsstyrelsen överklagandet och handlingarna i ärendet till Mark- och miljödomstolen.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till länsstyrelsen **senast den 23 december 2016.**

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och undertecknat.

I skrivelsen ska ni ange

- ert namn, adress, personnummer/ organisationsnummer och telefonnummer,

- vilket beslut ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer samt

- hur ni anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Om det finns motparter i ärendet bör ni ange deras namn, adress, och telefonnummer.